МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Географічний факультет
Кафедра економічної і соціальної географії
імені професора Олега Шаблія

Затверджено
на засіданні кафедри економічної
і соціальної географії
імені професора Олега Шаблія
географічного факультету
Львівського національного університету
імені Івана Франка
(протокол № 1 від 27 серпня 2025 р.)

Завідувач кафедри доц. Гудзеляк І. І.

СИЛАБУС

з навчальної дисципліни

«Географія культури і релігії»,

що викладається в межах
ОПП «Економічна і соціальна географія»
першого бакалаврського рівня вищої освіти
для здобувачів зі спеціальності 106 «Географія»

Львів 2025

Назва курсу	***Географія культури і релігії***
Адреса викладання курсу	Географічний факультет, Львівський національний університет імені Івана Франка, вул. Дорошенка, 41, м. Львів, 79000, Україна
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Географічний факультет Кафедра економічної і соціальної географії імені професора Олега Шаблія
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	10 Природничі науки 106 Географія
Викладачі курсу	*Ровенчак Іван Ілліч*, д-р геогр. наук, проф., професор кафедри економічної і соціальної географії імені професора Олега Шаблія
Контактна інформація викладачів	https://geography.lnu.edu.ua/employee/rovenchak-ivan-illich, ivan.rovenchak@lnu.edu.ua, ir_pavuk@ukr.net, тел. моб. 097-313-01-44
Консультації з курсу відбуваються	Консультації в день проведення лекційно-практично-семінарських занять
Сторінка курсу	https://geography.lnu.edu.ua/academics/bachelor/geography-ekonom-social/
Інформація про курс	Навчальна дисципліна «Географія культури і релігії» є нормативною навчальною дисципліною циклу професійної і практичної підготовки, що викладається для здобувачів зі спеціальності 106 «Географія» в 7 семестрі в обсязі 3 кредити (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS).
Коротка анотація курсу	Навчальна дисципліна «Географія культури і релігії» підготовлена відповідно до освітніх програм підготовки бакалаврів. Ознайомлення з питаннями, що стосуються об'єкта, предмета, особливостей історичного розвитку та головних наукових положень географії культури і релігії. Спрямована на вивчення просторових аспектів формування, поширення та взаємодії культурних і релігійних систем світу. Курс розкриває роль культури та релігії як чинників суспільно-географічного розвитку, формування ідентичностей, геокультурних регіонів і цивілізацій, а також їхній вплив на соціально-економічні та політичні процеси. Визначення геопросторових особливостей культурних і релігійних процесів у різних сферах. Вивчення методики комплексного геокультурного і георелігійного аналізу територіальних суспільних систем різного просторового рівня. Висвітлення сучасних геокультурних і георелігійних особливостей та факторів їх формування у світі та Україні. Формування особливостей географії елементів матеріальної та духовної культури; специфіки формування географічної та екологічної культури. Курс розкриває взаємозв'язок культури і релігії з природним середовищем, історичними процесами, етнічною та політичною структурою суспільства (взаємозв'язок етногенезу, культурогенезу та соціогенезу), формує цілісне бачення культурної і релігійної карти світу та України.
Мета та цілі курсу	**Мета курсу:** сформувати цілісне уявлення про географію культури і релігії як складову суспільної географії, розкрити просторові закономірності культурно-релігійних процесів у світі та в Україні; поглиблення теоретичних знань і практичних навиків географо-культурних і географо-релігійних

	досліджень, засобів та механізмів їхнього функціонування; сформувати цілісне уявлення про просторове поширення культури і релігій світу, закономірності їх виникнення, розвитку та впливу на культуру, суспільство і географічний простір. **Цілі курсу:** оволодіти знаннями з географії культури і релігії, вивчити методику географічного дослідження суспільно-політичної сфери суспільства на різних територіальних рівнях, від локального до глобального, опанувати методику геокультурно-релігійної характеристики країни. **Завдання курсу:** ✓ розкрити теоретико-методологічні основи географії культури і релігії; ✓ розкрити географічні аспекти культурно-релігійних систем; ✓ охарактеризувати культурні та релігійні регіони світу; ✓ проаналізувати географію світових, національних і локальних релігій; ✓ проаналізувати взаємозв'язок релігії з природним, історичним і соціально-економічним середовищем; ✓ з'ясувати вплив культури і релігії на розселення, політику, економіку та конфлікти; ✓ сформувати навички роботи з тематичними картами, статистичними й текстовими джерелами. Відповідно до освітньо-професійної програми вивчення дисципліни сприяє набуттю здобувачем вищої освіти таких компетентностей: **ЗК 1.** Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. **ЗК 2**. Знання та розуміння предметної області географії та розуміння професійної діяльності. **ЗК 7.** Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. **ЗК 11.** Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності демократичного громадянського суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина України. **ЗК 12.** Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя. **СК 2.** Здатність застосовувати знання і розуміння основних характеристик, процесів, історії і складу природи і суспільства. **СК 5.** Здатність аналізувати склад і будову геосфер, зокрема антропосфери (у контексті її економічного, соціального і політичного розвитку) на різних просторово-часових масштабах. **СК 7.** Знати і використовувати специфічні для географії, у тім числі економічної і соціальної географії теорії, парадигми, концепції та принципи. **СК 8.** Самостійно досліджувати природні матеріали та статистичні дані розвитку і функціонування суспільства в польових і лабораторних умовах, описувати, аналізувати, документувати і презентувати результати. **СК 10.** Здатність ідентифікувати та класифікувати відомі і реєструвати нові об'єкти у географічній оболонці, їх властивості та притаманні їм процеси. **СК 12.** Здатність аналізувати закономірності формування та геопросторову організацію суспільства і його підсистем. **СК 13.** Здатність застосовувати міждисциплінарні підходи до аналізу

	функціонування підсистем суспільства. **СК 14.** Здатність застосовувати математичні і статистичні методи для вивчення суспільства та його підсистем.
Література для вивчення дисципліни	**Базова** 1. Антропологічний код української культури і цивілізації (у двох книгах) О. О. Рафальський (кер. автор. кол.), Я. С. Калакура, В. П. Коцур, М. Ф. Юрій (наук. ред.). Київ. ІПіЕНД ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2020. Кн. 1. 432 с.; Кн. 2. 536 с. 2. Атлас біблійної історії / за ред. Д. Причарда. – Київ : Картографія, 2010. – 192 с. 3. *Бетлій О., Диса К.* Міжкультурний діалог. Т. 1. Ідентичність / під ред. Л. Фінберга. – Київ : Дух і Літера, 2009. – 464 с. 4. *Білецький М., Ванда І., Котик Л.* Соціальна географія : навч. посіб. – Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2019. – 328 с. 5. *Блій Г. де* Географія : світи, регіони, концепти / Г. де Блій, П. Муллер, О. Шаблій. – Київ : Либідь, 2004. – 740 с. 6. *Брильов Д. В.* Невідомий іслам на теренах України: історія ісламу в Україні кінця XIX – початку XXI ст. : монографія (дисертація наукового ступеня доктора філософських наук, 2021). Кам'янець-Подільський : ФОП Панькова А. С., 2023. 380 с. 7. *Буравченкова С., Тюрменко І., Коб Є., Рудик П.* Культурологія: теорія та історія культури. Київ : ЦУЛ, 2019. 368 с. 8. *Ваннер К., Буйських Ю.* Антропологія релігії. Порівняльні студії від Прикарпаття до Кавказу. – Київ : Вид-во «Дух і літера», 2019. – 440 с. 9. *Влах М.* Антропотопонімна картина Світу: геоісторичний контекст : навч. посіб. Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2024. 236 с. 10. *Влах М.* Вербальна мова суспільної географії: становлення і розвиток : монографія. Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2022. 488 с. 11. *Гриценко О.* Культурний простір і національна культура: теоретичне осмислення та практичне формування : монографія. – Київ : Ін-т культурології НАМ України, 2019. – 256 с. 12. *Дашкевич Я.* Україна на перехресті світів. Релігієзнавчі й соціокультурні студії. – Київ : Вид-во УКУ, Ін-тут української археографії та джерелознавства імені М.С. Грушевського НАН України, 2016. – 656 с. 13. *Жук Н.* Мова як об'єкт міждисциплінарного дослідження: методологічні аспекти в контексті тенденцій розвитку політико-правової сфери в сучасних умовах // Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія Право. – 2023(36). – С. 25–35. https://doi.org/10.26565/2075-1834-2023-36-03 14. Історія культури : навч. посіб. / О. А. Гаврюшенко, В. М. Шейко, Л. Г. Тишевська ; наук. ред. В. М. Шейко. – Київ : Кондор, 2004. – 763 с. 15. Історія світової культури : навч. посіб. / В. М. Шейко, О. А. Гаврюшенко, О. В. Кравченко. – Київ : Кондор, 2006. – 407 с. 16. Історія української культури : навч. посіб. / В. М. Шейко, В. Я. Білоцерківський. – Київ : Знання, 2009. – 413 с. 17. Історія релігії в Україні : навч. посіб. / А. М. Колодний, П. Л. Яроцький, Б. О. Лобовик та ін.; за ред. А. М. Колодного, П. Л. Яроцького. – Київ : Знання, КОО, 1999. – 735 с. 18. *Кисельов Ю. О.* Основи геософії : проблеми теорії та методології : монографія. – Луганськ : ДЗ «ЛНУ ім. Тараса Шевченка», 2011. – 207 с. 19. *Ковальчук А. С.* Географія релігій в Україні. – Львів : Вид. центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2003. – 308 с.

20. *Козира Є.* Культурологія. Київ : Медицина, 2017. 376 с.
21. *Колесник І. М.* Новітні релігійні течії та рухи : навчально-методичний посібник. – Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2016. – 152 с. URL: https://filos.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2014/12/New-Religious-Movements.pdf
22. *Кондратик Л.* Українська громадянська релігія: природа і становлення : монографія. – Луцьк : Надстир'я, 2020. – 216 с.
23. *Костащук І. І.* Географія релігії як суспільно-географічна наука // Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. – Сер. Географічні науки. – 2018. – Вип. 18 (376). – С. 60–66.
24. *Костащук І. І.* Релігійний простір України: суспільно-географічне дослідження. – Чернівці : ЧНУ, 2018. – 512 с.
25. *Кочан Н. І.* Російсько-українська війна і націоналізація церковно-релігійного символічного простору: контекстуалізація, проблематизація, інтерпретація : монографія. Київ : Інститут політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2024. 184 с. URL: https://ipiend.gov.ua/wp-content/uploads/2025/06/Russian-Ukrainian-war-and-nationalisation-of-religious-symbolic-space-1.pdf
26. *Кравченко О. В.* Культурна політика України в парадигмах сучасності: теоретико-методологічні аспекти культурологічної інтерпретації : монографія. – Харків : ХДАК, 2011. – 287 с.
27. *Кулик В.* Дискурс українських медій: ідентичності, ідеології, владні стосунки. – Київ : Критика, 2010. – 656 с. DOI: https://doi.org/10.5612/slavicreview.71.1.0170
28. *Кулініч М. М.* Релігійний простір України : монографія. – Київ : Академперіодика, 2020. – 295 с.
29. Культурологія : енциклопедичний словник / за ред. В. П. Мельника. – Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2013. – 508 с.
30. *Лозинський Р.* Культурні ландшафти Галичини: етика взаємодії людини з природою. Львів : Ладекс, 2020. – 224 с.
31. *Лозинський Р. М.* Від традиційної до нової культурної географії або історія появи географії як гуманітарної науки // Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. п. Драгоманова. – Серія 4: Географія і сучасність : зб. наук. праць / М-во освіти і науки, молоді та спорту України, Нац. пед. ун-т ім. М. п. Драгоманова. – Київ : Вид-во НПУ ім. М. п. Драгоманова, 2011. – Вип. 25. – С. 59–67.
32. *Лозко Г.* Боги і народи. Етносоціальний вимір. Курс релігієзнавства. – Тернопіль : Вид-во «Мандрівець», 2015. – 624 с.
33. *Лубський В. І., Лубська М. В.* Історія релігій світу. – Київ : ТОВ «Вид-во «Центр навчальної літератури», 2017. – 776 с.
34. *Лубський В. І., Харьковщенко Є. А., Лубська М. В., Горбаченко Т. Г.* Історія релігій світу. – Київ : ТОВ «Вид-во «Центр навчальної літератури», 2019. – 536 с.
35. *Лубський В. І., Харьковщенко Є. А., Лубська М. В., Горбаченко Т. Г.* Християнські церкви. Устрій і правовий статус. – Київ : ТОВ «Вид-во «Центр учбової літератури», 2019. – 728 с.
36. Магія повсякдення давніх слов'ян. Нариси / кол. авт.; за ред. С. Горбаненка. – Київ : Академперіодика, 2022. – 210 с. URL: https://akademperiodyka.org.ua/wp-content/uploads/pdf/magic.pdf
37. *Нагорна Л.* Політична мова і мовна політика: можливості політичної лінгвістики : монографія. – Київ : Світогляд, 2005. – 315 с.

38. *Павлов С. В., Мезенцев К. В., Любіцева О. О.* Географія релігій. – Київ : Артек, 1999. – 504 с.
39. *Паньків О.* Роль релігії в сучасних суспільних процесах : навч. посіб. – Львів : Вид-во Львівська політехніка, 2020. – 268 с.
40. *Петрушкевич М. С.* Релігійна комунікація у контексті масової культури : монографія. – Острог : Вид-во Національного університету «Острозька академія». – 2018. – 408 с.
41. *Протеро С.* Вісім релігій, що панують у світі. Чому їхні відмінності мають значення. – Київ : BookChef, 2022. – 464 с.
42. *Пухнер М.* Культура. Оповідь про нас, від наскельного живопису до музики кейпопу / пер. А. Осипенко. Київ : Темпора, 2024. 400 с.
43. Релігієзнавство: історія та теорія релігії : підручник / [О. М. Єременко, Н. С. Звонок, Я. В. Кічук та ін.] ; за заг. ред. О. М. Єременка, О. О. Смоліної. – Сєвєродонецьк : вид-во СНУ ім. В. Даля, 2017. – 268 с.
44. Релігія в контексті соціокультурних трансформацій України : колективна монографія / Відп. ред. – д. філос. н. Л. Филипович. – Київ, 2009. 296 с. URL: https://uars.info/index.php/uars/issue/view/2009_50/PDF
45. Ровенчак І., Котик Л. Актуальність викладання навчальної дисципліни «Геокультура і геоосвіта України» у вищій школі. *Проблеми безперервної географічної освіти і картографії*. 2021. Вип. 33. С. 69–77. DOI: 10.26565/2075-1893-2021-33-08 (*Категорія Б у галузі географічних наук, Index Copernicus*).
46. *Ровенчак І., Котик Л.* Геокультура і геоосвіта України : навч. посіб. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2020. – 164 с.
47. *Ровенчак І. І.* Географія культури: проблеми теорії, методології та методики дослідження. – Львів : ЛНУ, 2008. – 240 с.
48. *Ровенчак І, Тимчук О.* Географія релігії у працях академіка Степан Рудницького // Історія української географії. – 2017. – Вип. 36. – С. 32–36.
49. *Саракун Л. П.* Культурна політика сучасної України : монографія. – Ніжин, 2016. – 205 с.
50. *Стародубська М.* Як зрозуміти українців: кроскультурний погляд. – Харків : Vivat, 2024. – 400 с.
51. *Філоненко Ю. М.* Географія релігій : навч. посіб. – Ніжин : Вид-во НДУ ім. Миколи Гоголя, 2006. – 256 с.
52. *Філіна А. П.* Державна культурна політика : навч. посіб. – Київ : ДАКККіМ, 2008. – 224 с.
53. *Фукуяма Ф.* Ідентичність. Потреба в гідності й політика скривдженості. – Київ : Наш Формат, 2020. – 186 с.
54. Цивілізаційна ідентичність українства: історія і сучасність / авт. кол.: О. Рафальський (керівник), Я. Калакура (науковий редактор), О. Калакура, М. Юрій. – Київ : Інститут політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2022. – 512 с.
55. *Шаблій О.* Декомунізація, деколонізація і дерусифікація суспільної географії. *Суспільна географія. Кн. 4. У пошуках істини*. Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2019. С. 63–70.
56. *Шевчук Л. Т.* Сакральна географія : навч. посіб. – Львів : Вид. центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2000. – 160 с.
57. *Шейко В. М.* Культура України в глобалізаційно-цивілізаційному вимірі (історико-методологічні аспекти) : монографія. – Київ : Ін-т культурології НАМУ, 2011. – 624 с.
58. *Шейко В., Александрова М.* Культура та цивілізація в історико-

культурній думці України в добу глобалізації : монографія. – Київ : Ін-т культурології АМУ, 2009. – 312 с.
59. *Aitken S. C.* Children's Geographies: Tracing The Evolution and Involution of a Concept // Geographical Review. – 2018. 108 (1). – P. 3–23. doi:10.1111/gere.12289
60. *Atkinson D.* Cultural Geography. London; New York : I. B. Tauris & Co Ltd, 2005. 224 p.
61. *Mitchell D.* Cultural Geography : A Critical Introduction. – Oxford : Blackwell Publishing, 2000. – 352 p.
62. *Rovenchak I. I., Perkhach O. R., Babii A. I.* Natural-geographic objects in the New Testament // Geology, Geography and Geoecology. Dnipro, 2022. Vol. 2. P. 390–397. (*Web of Science*).
63. *Rovenchak I.* Causes and consequences of external labor migration in Ukraine (on the example of Ivano-Frankivsk region) / I. Rovenchak, A. Mykhailiuk // Часопис соціально-економічної географії. – Харків, 2021. – Вип. 30. – С. 50–58.
64. *Phillipson, R.* (1992). Linguistic Imperialism. Oxford & New York : Oxford University Press. 365 p.
65. *Phillipson, R.* (2009). Linguistic Imperialism Continued. New York & London : Routledge;Taylor & Francis Group. 296 p.

Допоміжна

1. *Баган О.* Феномен Галичини. – Тернопіль : Крила, 2023. – 316 с.
2. *Бетлій О.* Вивчення простору: методологічні засади викладання курсів з ментального картографування та міських студій // «Docendo discimus – Навчаючи вчимося: (методологія нових ділянок історичного знання та її впровадження у навчальні практики)» : зб. до 25-річчя кафедри історії НаУКМА. – Київ : Дух і Літера, 2020. – С. 15–31.
3. *Білик С.* Міф, міфологія, містерії – ключ до розуміння Античності // Психологія і суспільство. – 2013. – № 3. – С. 65–71.
4. *Бліхар В. С.* Державно-церковні відносини як експлікація дихотомії влади та суспільства у європейській філософії : монографія. – Львів : ЛьвДУВС, 2013. – 516 с.
5. *Буглай Н. М.* Новітня історія країн Європи та Америки (1918 – початок XXI ст.) : навч.-метод. посіб. – Миколаїв : Вид-во А. В. Румянцева, 2018. – 278 с.
6. *Бучко Ж. Р.* Релігієзнавство: історія і сучасність. – Львів: Світ, 2019. – 312 с.
7. *Гаджієв Р.* Лінгвістика на карті світу. – Київ : Віхола, 2022. – 384 с.
8. *Гадьо Н. Р.* Католицька Церква і комунікація: від слова до онлайну // Теле- та радіожурналістика. – Львів, 2014. – Вип. 13. – С. 182–191.
9. Газетир (покажчик) географічних назв світу. – Київ : Мінекоресурсів України, 2006. 1986 с.
10. *Гантінгтон С.* Протистояння цивілізацій та зміна світового порядку. – Львів : Кальварія, 2006. – 474 с.
11. Доісламський Близький Схід: історія, релігія, культура // Збірник наукових статей за ред. М. О. Тарасенка. – Вип. 2. – Київ : Ін-тут сходознавства ім. А. Ю. Кримського НАН України, 2021. – 188 с.
12. *Єленський В. Є.* Релігія після комунізму. Релігійно-соціальні зміни в процесі трансформацій центрально- і східноєвропейських суспільств: фокус на Україні – Київ : НПУ імені М. П. Драгоманова, 2002. – 419 с.
13. *Жидков М.* Інтернет-ресурси в діяльності релігійних організацій //

Політичний менеджмент. – 2009. – № 4. – С. 119–124. URL: https://ipiend.gov.ua/wp-content/uploads/2018/07/zhydkov_internet.pdf
14. *Жук П., Мазур Н., Соломонюк Р., Турчак Р.* Етнополітична карта світу XXI століття. Методичний і предметний коментарі. – Тернопіль : Мандрівець, 2000. – 240 с.
15. *Зінько С.* Країни Близького Сходу в сучасних міжнародних інформаційних відношеннях : монографія. – Львів : Ліга-Прес, 2009. – 364 с.
16. Історія світової і вітчизняної культури : курс лекцій. 2005. 164 с. URL: http://politics.ellib.org.ua/pages-4179.html
17. Історія художньої культури. Первісність. Стародавній світ : підруч. для студентів вищ. учб. закл. мистецва і культури / В. М. Шейко, О. А. Гаврюшенко, О. В. Кравченко ; Харків. держ. акад. культури. — Харків : ХДАК, 1999. — 210 с.
18. Історія художньої культури. Візантія. Арабо-мусульманський світ. Китай. Японія : підруч. для студентів вищ. навч. закл. мистецтва і культури / В. М. Шейко, О. А. Гаврюшенко, О. В. Кравченко ; Харків. держ. акад. культури. — Харків : ХДАК, 2001. — 181 с.
19. Історія художньої культури. Західна Європа XVII і XVIII ст. : підруч. для студентів вищ. навч. закл. мистецтва і культури / В. М. Шейко, О. А. Гаврюшенко, О. В. Кравченко ; Харків. держ. акад. культури. — Харків : ХДАК, 2001. — 183 с.
20. Історія художньої культури. Західна Європа XIX– XX ст. : підруч. для студентів вищ. навч. закл. мистецтва і культури / В. М. Шейко, О. А. Гаврюшенко, О. В. Кравченко ; Харків. держ. акад. культури. — Харків : ХДАК, 2001. — 205 с.
21. *Кадацька Ю. А.* Релігійний туризм в Україні. URL: http://tourism-book.com/books/book-29/
22. *Керенович Л., Лісіна С.* Комунікаційні Інтернет-ресурси для релігійних спільнот // Матеріали 9-ї Міжнародної наукової конференції «Інформація, комунікація, суспільство» (смт. Чинадійово, 21–23 травня 2020 р.). – Львів : Вид-во Львівської політехніки, 2020. – С. 87–88. http://ena.lp.edu.ua
23. *Козловський О. Р.* Релігійна свідомість і релігійні практики населення сучасної України як предмет соціально-філософського аналізу. – Київ : [б.в.], 2007. – 187 с.
24. *Колодний А. М.* Феномен релігієзнавства : монографія. – Київ : Інтерсервіс, 2020. – 248 с. URL: https://ure-online.info/wp-content/uploads/2024/11/rel_fenomen_text.pdf
25. *Колодний А. М., Филипович Л.О.* Церква Ісуса Христа Святих останніх днів в її історії і сьогоденні : монографія – Київ : Інтерсервіс, 2020. – 246 с. URL: https://ure-online.info/wp-content/uploads/2025/10/cishod.pdf
26. *Короленко В. І.* Релігієзнавство : навч. посібник. – Київ : Центр учбової літератури, 2014. – 368 с.
27. *Кравченко О. В.* Концептуальні моделі ідентифікації національно-культурного простору України в сучасному публічному інтелектуальному дискурсі // Культура України : зб. наук. пр. / М-во культури України, Харків. держ. акад. культури. – Харків, 2014. – Вип. 47. – С. 13–23.
28. Культура України : зб. наук. пр. / Харків. держ. акад. культури ; за заг. ред. В. М. Шейка. – Харків : ХДАК, 2014. – Вип. 47. – 294 с.
29. Культурне планування Львова: підготовка культурної мапи (м. Львів,

жовтень 2008 р.). – Львів : Центр культурного менеджменту, 2008. – 19 с.
30. *Кучабський О. Г.* Релігійна сфера обласного регіону : трансформація і територіальна організація : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. геогр. наук. – Львів, 2000. – 20 с.
31. *Кх'єнце Д. Д.* Що значить не бути буддистом / пер. М. Васильєвої, І. Галамби. – Львів : Апріорі, 2024. – 184 с.
32. *Лавриш Ю.* Церква у нових медіях України: проблеми і пріоритети комунікації : монографія. – Львів : Імперіал, 2017. – 156 с.
33. Легенди Китаю: «Король мавп», «Лотосовий ліхтар», «Легенда про Дзінвей» / пер. з китайської М. Савченко. – Київ : Сафран, 2020. – 244 с.
34. *Лешан В. Ю.* Основи релігієзнавства : підручник. Чернівці : Рута, 2005. 304 с. URL: http://moodle.nati.org.ua/pluginfile.php/14211/mod_resource/content/1/%5BLeshan.pdf
35. *Лісіна С., Керенович Л.* Інформаційні ресурси забезпечення комунікації священнослужителів із парафіянами // Науково-теоретичний альманах «Грані». – 2020. – Т. 3. № 6–7. С. 46–54. doi: 10.15421/172064
36. *Лубський В. І., Харьковщенко Є. А., Лубська М. В., Горбаченко Т. Г.* Християнські церкви. устрій і правовий статус. – Київ : ТОВ «Вид-во «Центр учбової літератури», 2014. – 632 с.
37. *Любіцева О. О., Кочеткова І. В.* «Географія культури і релігії». Програма і методичні рекомендації для студентів спеціальності 106 – Географія. – Київ : ТОВ «Анва-Принт», 2020. – 24 с.
38. *Любіцева О. О., Парфіненко А. Ю., Сідоров В. І.* Туристичне країнознавство: підручник. Київ : Знання, 2015. 551 с.
39. *Любіцева О. О., Романчук С. П.* Паломництво та релігійний туризм: навч. посібник. Київ : Альтерпрес, 2011. 416 с.
40. *Мацола В. А.* Паломництво у світових релігіях. – Львів : Сполом, 2018. – 200 с.
41. *Мацола В. А.* Релігійний туризм : навч.-метод. посіб. – Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2017. – 180 с.
42. Міфологія / В. Л. Скуратівський // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / редкол. : І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – Київ: Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2019. URL: https://esu.com.ua/article-68971.
43. Міфологія : навч. посіб. / укл. О. Дарморіз. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2010. – 248 с.
44. Мовне законодавство і мовна політика: Україна, Європа, світ : зб. наук. праць. – Київ : Вид. дім Дмитра Бураго, 2019. – 688 с.
45. *Москалець В.* Психологія релігії. – Київ : Вид-во «Ліра-К», 2020. – 192 с.
46. *Панченко С. А.* Релігійний туризм в Україні: стан, потенціал, перспективи : монографія. Київ : Автограф, 2019. 163 с.
47. *Патійчук В. О., Якубович Р. П.* Релігійно-паломницький туризм як один з чинників регіонального розвитку економіки України. URL: https://tourlib.net/statti_ukr/patijchuk3.htm
48. Православ'я в Україні. До 400-річчя з часу відновлення православної ієрархії Київської митрополії Єрусалимським патріархом Феофаном : зб. статей. Київ, 2020. 710 с.
49. *Процюк А.* Як англійська стала єдиною мовою науки. 2016. URL: https://antonprotsiuk.medium.com/як-англійська-стала-єдиною-мовою-науки-4ff5bca2af0c

50. Релігійна свобода. Законодавство України «Про свободу совісті та релігійні організації»: європейські стандарти та українські реалії. Науковий щорічник / За заг. ред. д.філос.н. А. Колодного (гол. ред.)., к.філос.н. М. Бабія, д.філос.н. Л. Филипович. – Київ, 2007. – 147 с. URL: https://ure-online.info/prints/rs/RS_2007_11.pdf
51. *Ровенчак І.* Географічна комісія НТШ: від створення до сьогодення // 150 років на службі української науки та культури. Гуманітарні науки. – Львів : НТШ, 2023. – С. 710–717.
52. *Ровенчак І. І.* Геокультурні підходи до найменування та перейменування топонімів України // Створення національного інформаційного банку географічних назв : Тези доп. і повідомл. Всеукр. наук.-практ. конф. з топоніміки (м. Київ, 30 жовтня – 3 листопада 1995 р.). – Київ, 1995. – С. 25–26.
53. *Ровенчак І.* Геокультурні аспекти конфесійно-географічного поділу території України (на прикладі УГКЦ) // Патріярхат. – Нью-Йорк, 1996. – Ч. 3. – С. 27–30.
54. *Ровенчак І.* Українська географія релігії: історія формування та предмет дослідження // Історія укр. географії. – 2004. – Вип. 9. – С. 75–79.
55. *Ровенчак І. І.* Геокультурні риси конфесійно-географічного поділу Західного регіону України (на прикладі УГКЦ) // Економіко-, соціально- і еколого-географічні проблеми західноукраїнського прикордоння : Тем. зб. наук. праць. – Львів: ЛДУ, 1997. – С. 69–78.
56. *Ровенчак І., Симутіна А.* Перші етнічні карти українських земель XIX століття // Пам'ятки України. – Київ, 1992. – Ч. 1. – С. 22–26.
57. *Романенко Г., Шейко В.* Еволюція художніх і літературних об'єднань України: історико-культурологічний вимір : монографія / Акад. мистецтв України, Ін-т культурології. – Київ, 2008. – 207 с. URL: http://elib.nplu.org/object.html?id=2972
58. *Сапєлкіна З. П.* Релігія і культура. Релігійний туризм : навч. посіб. Київ : Вид-во Акад. праці і соц. відносин Федер. профспілок України, 2012. 220 с.
59. *Сегеда С. П.* Антропологія : підручник для студентів гуманітар. спец. вищ. навч. закл. – Київ : Либідь, 2009. – 424 с.
60. *Сегеда С. П.* У пошуках предків. Антропологія та етнічна історія України. – Київ : Наш час, 2012. – 462 с. (Сер. «Невідома Україна»).
61. *Сіриченко Ю. В.* Моделі взаємодії держави та церкви // Сучасна картина світу: інтеграція наукового та позанаукового знання : зб. наук. праць / УАБС НБУ. – Суми : Мрія-1 ЛТД; УАБС НБУ. – 2004. – Вип. 3. – С. 136–140. URL: http://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/55536
62. *Снайдер Т.* Перетворення націй / [пер. з англ. О. Надтоки, А. Котенка]. – Київ : Дух і Літера, 2012. – 464 с.
63. *Станко В. Н., Гладких М. І., Сегеда С. П.* Історія первісного суспільства : підручник для студентів гуманітарних спеціальностей ВНЗ. – Київ : Либідь, 1999. – 240 с.
64. Сучасна культурологія: актуалізація теоретико-практичних вимірів: колективна монографія. / За загал. ред. проф. Ю. С. Сабадаш; редактори-укладачі: проф. Ю. С. Сабадаш, проф. І. В. Петрова. – Київ : Вид-во Ліра-К, 2019. – 308 с.
65. *Титаренко В. В., Горкуша О. В.* Релігієзнавство : посіб. для студ. вищих навчальних закладів денної, заочної та дистанційної форм навчання / Титаренко В.В., д.філос.н., доц., Горкуша О.В., к.філос.н. – Київ : КУБГ, 2021. – 137 с. URL: https://ure-online.info/wp-

content/uploads/2025/10/v_tytarenko_rznp_iff.pdf
66. *Титаренко В. В.* Нові релігійні утворення як форма сучасної маскультури // Українське релігієзнавство. – 2009. – № 50. – С. 27–35. doi:10.32420/2009.50.2029.
67. Угорсько-українське пограниччя: етнополітичні, мовні та релігійні критерії самоідентифікації населення : монографія / упоряд. : О. Муравський, М. Романюк. – Львів, 2020. – 348 с.
68. Українська церква. Нариси з історії Української православної церкви. – Київ : ТОВ «Вид-во «Центр навчальної літератури», 2019. – 286 с.
69. Церква та Інтернет. Документ Папської ради у справах соціальної комунікації / пер. з англ. Н. Р. Гадьо // Наукові записки УКУ. Журналістика. Медіакомунікації. – Львів, 2015. – № 7. – С. 192–207.
70. *Чередниченко А. О.* Розвиток релігійного туризму як шлях до відновлення туристичної галузі в умовах соціально-економічної кризи // Вісник економіки транспорту і промисловості. 2017. Вип. 58. С. 226–232.
71. *Чміль О., Чміль В.* Релігієзнавчі мандрівки та релігійний туризм. URL: https://tourlib.net/statti_ukr/chmil.htm
72. *Шевчук В.* Загублена українська культура за тисячу років. – Київ : Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2008. – 74 с.
73. *Шейко В. М.* Культура. Цивілізація. Глобалізація (кінець XIX – початок XXI ст.) : у 2 т. Т. 1 : монографія. – Харків : Основа, 2001. – 518 с.
74. *Шейко В. М.* Культура. Цивілізація. Глобалізація (кінець XIX – початок XXI ст.) : у 2 т. Т. 2 : монографія. – Харків : Основа, 2001. – 400 с.
75. *Шейко В. М., Богуцький Ю. П.* Формування основ культурології в добу цивілізаційної глобалізації (друга половина XIX – початок XXI ст.) : монографія. – Київ : Генеза, 2005. – 592 с.
76. *Яроцький П. Л.* Релігієзнавство: Сучасні релігійні процеси у світі й Україні. Київ : Кондор, 2013. 442 с.
77. *Bonnemaison J.* Culture and Space: conceiving a new cultural geography. I. B. Tauris, 2005, 154 p.
78. Handbook of Cultural Geography / edited by Kay Anderson, Mona Domosh, Steve Pile, Nigel Thrift. Sage Publications, 2003, 580 p.
79. *Michelman F.* French and British Colonial Language Policies: A Comparative View of Their Impact on African Literature // Research in African Literatures. – Indiana University Press. – Vol. 26. – No. 4 (Winter, 1995). – P. 216–225. URL: https://www.jstor.org/stable/3820239
80. *Norton W.* Cultural Geography: environments, landscapes, identities, inequalities. – 2nd ed. Oxford University Press, 2006, 455 p.
81. Person, Y. Impérialisme linguistique et colonialisme, Les Temps modernes. 1973.
82. *Wirth E.* Theoretische Geographie: Grundzuge einer Theoretische Kulturgeographie. – Stuttgart : Teubner, 1979. – 336 s.

Інформаційні ресурси

1. Велика українська енциклопедія. URL: https://vue.gov.ua/
2. Вікіпедія. Вільна енциклопедія. URL: https://uk.wikipedia.org/
3. Державний реєстр географічних назв. Державна служба України з питань геодезії, картографії та кадастру. URL: https://land.gov.ua/derzhavnyi-reiestr-heohrafichnykh-nazv
4. Довідник з питань участі громадян у формуванні культурної політики європейських міст. URL: http://www.eurocult.org/uploads/docs/868.pdf
5. Живе телебачення: веб-сайт. URL:

	https://www.youtube.com/user/pressugcc/featured 6. Інститут географії НАНУ. URL: https://igu.org.ua/ 7. Інститут культурології Національної академії мистецтв України. URL: https://icr.org.ua/ 8. Інститут політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАНУ. URL: https://ipiend.gov.ua/ 9. Інститут сходознавства ім. А. Ю. Кримського НАН України. Офіційний сайт. URL: https://www.oriental-studies.org.ua 10. Інститут української археографії та джерелознавства ім. М. С. Грушевського НАНУ. URL: https://www.old.nas.gov.ua 11. Інститут філософії ім. Г. С. Сковороди НАНУ. Відділення релігієзнавства. Офіційний сайт. URL: https://filosof.com.ua/viddilennia_relihiieznavstva. Блог: https://ukreligieznavstvo.wordpress.com/ 12. Історико-географічні дослідження в Україні : зб. наук. праць / Національна академія наук України, Ін-т історії України. ISSN 2616-5295. URL: http://hgru.history.org.ua/uk/home; https://scholar.google.com/scholar?hl=uk&q=source:Історико-географічні дослідження в Україні. 13. Київська православна богословська академія. URL: https://kpba.edu.ua/ 14. Культурологічна думка : збірник наукових праць. URL: https://www.culturology.academy/ 15. Львівська національна наукова бібліотека імені Василя Стефаника. URL: http://www.library.lviv.ua 16. Наукова бібліотека ЛНУ імені Івана Франка. URL: https://www.lnulibrary.lviv.ua 17. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. URL: https://www.nbuv.gov.ua 18. Національна бібліотека України імені Ярослава Мудрого. URL: https://nlu.org.ua/ 19. Національна Парламентська бібліотека України. URL: http://www.nplu.kiev.ua/ 20. Національна комісія зі стандартів державної мови. URL: https://mova.gov.ua 21. Науковий релігієзнавчий журнал «Релігійна свобода». URL: https://uars.info/index.php/rs 22. Науковий журнал «Українське релігієзнавство». URL: https://uars.info/index.php/uars/index 23. Про впорядкування транслітерації українського алфавіту латиницею : Постанова Кабінету Міністрів № 55 від 27.01.2010 р.; ред. від 23.12.2015 р. № 1121.URL: https://zakononline.com.ua/documents/show/311340___503908 24. Про географічні назви : Закон України № 2604-IV від 31.05.2005 р.; ред. від 27.07.2023 р.. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2604-15#Text 25. Про забезпечення функціонування української мови як державної : Закон України № 2704-VIII від 25.04.2019 р., ред. від 31.12.2023 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2704-19#Text 26. Про засудження комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів в Україні та заборону пропаганди їхньої символіки : Закон України № 317-VIII від 09.04.2015 р.; ред. від 27.07.2023 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/317-19#Text 27. Про засудження та заборону пропаганди російської імперської політики

	в Україні і деколонізацію топонімії : Закон України № 3005-IX від 21.03.2023 р.; ред. від 15.06.2023 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3005-20#Text 28. Релігійно-інформаційна служба України. URL: https://risu.ua/novitni-religiyni-techiji-ta-ruhi-yak-sproba-spriynyattya-quot-inshogo-quot_n41225 29. Українська Асоціація релігієзнавців. URL: https://uarr.info/uk/ 30. Українська релігієзнавча енциклопедія. URL: https://ure-online.info/encyclopedia/geografiya-religij/ 31. Українське біблійне товариство: веб-сайт. URL: http://ukrbs.org 32. Український Католицький Університет. URL: https://ucu.edu.ua/ 33. Українська електронна енциклопедія освіти. URL : http://eduglos.iitta.gov.ua ; https://nauka.gov.ua/infrastructure/r.pfzfcHRs 34. Християнський сайт «Джерело»: веб-сайт. URL: https://jerelo.info/ 35. Християнський сайт «Терноцвіт»: веб-сайт. URL: https://ternotsvit.at.ua/ 36. Центр релігійної інформації і свободи. URL: https://ukreligieznavstvo.wordpress.com/cerif/ 37. Часопис-щомісячник УАР «Релігійна панорама». – 2000–2012 рр. 38. Cultural Identity, Cultural Mapping and Planning in the Oresund region. URL: http://www.culturalplanning-oresund.net 39. Cultural Planning Guidelines for Local Government. URL: www.dlg.nsw.gov.au/Files/Information/CPG-final.pdf 40. TEDxVinnytsia 2020: coming soon. URL: https://tedxvinnytsia.com 41. TED. URL: https://www.ted.com
Тривалість курсу	90 годин (3 кредити ЄКТС)
Обсяг курсу	*Денна форма навчання:*90 годин, з них 64 аудиторних годин, з них – 32 години лекцій, 32 години практично-семінарських занять та 26 годин самостійної роботи.
Очікувані результати навчання	Очікувані результати навчання згідно з освітньою програмою: **ПРН 1**. Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з географії та світоглядних наук. **ПРН 5.** Збирати, обробляти та аналізувати інформацію в області географічних наук. **ПРН 9.** Аналізувати склад і будову природних і соціосфер на різних просторово-часових масштабах. **ПРН 11.** Дотримуватися морально-етичних аспектів досліджень, чесності, професійного кодексу поведінки. **ПРН 12.** Пояснювати територіальну організацію суспільства, процеси соціально-економічного, культурного та політичного розвитку держав, регіонів, світу. **ПРН 13.** Картографувати природно- та суспільно-географічні об’єкти і процеси, проводити типологію, класифікацію, районування. **ПРН 14.** Визначати головні характеристики, процеси, історію розвитку суспільства та його підсистем на основі сучасної методології. Після завершення цього курсу студент повинен: **знати**: • предметну область та соціальну функцію географії культури і релігії; • основні поняття та категорії географії культури і релігії; • теоретико-методичні основи пізнання культурних і релігійних процесів; • класифікацію культур і релігій; • закономірності виникнення, розвитку та специфічні особливості існування історичних форм релігій від первісних до національних,

	світових релігійних систем; • просторові аспекти розвитку та функціонування релігій, конфесійну картину окремих регіонів світу; • просторові закономірності поширення релігій; • основні проблеми розвитку культурної і релігійної сфери в Україні та світі; • територіальні відмінності в розвитку культурних і релігійних явищ і процесів у світі, Україні та чинники що їх зумовлюють; • основні методологічні та методичні підходи до вивчення конкретних релігійних об'єктів, процесів; • педагогічне значення географії культури і релігії; • алгоритми створення описово-структурної моделі проєкту та форми і методи її успішної реалізації; • способи пошуку, обробки, структурування, систематизації, зберігання, представлення, передавання інформації за допомогою традиційних та інформаційних технологій; **вміти**: • оперувати знаннями щодо теоретико-методологічних основ географії культури і релігії; • обґрунтувати роль географії культури і релігії у розвитку складних соціальних процесів у суспільстві; • орієнтуватися у просторово-часових аспектах розвитку та функціонування релігій і специфіці релігійно-філософських вчень; • збирати та обробляти первинну наукову релігійно-географічну інформацію, проводити релігійно-географічні дослідження; • визначати чинники формування релігій, територіальних відмінностей в георелігійних процесах; • аналізувати культурно-релігійні процеси на глобальному та регіональному рівнях; • володіти навичками міждисциплінарного аналізу суспільних явищ, критичного осмислення культурних і релігійних чинників розвитку територій; • аналізувати закономірності релігійної активності населення; • розуміти причини зародження релігійних конфліктів та обґрунтувати шляхів їх зменшення; • аналізувати релігійну карту світу та України; • охарактеризовувати геокультурну і георелігійну ситуацію в Україні; • давати обґрунтоване пояснення проблем культурного і релігійного розвитку; • застосовувати картографічні й статистичні методи аналізу; • аргументовано пояснювати вплив релігії на культуру, політику та суспільні процеси; • створювати описово-структурні моделі проєкту та формувати програми діяльності щодо його реалізації; • працювати в команді, розподіляти завдання між членами групи, представити та візуалізувати результати проєкту; • раціонально добирати й свідомо застосовувати засоби ІКТ та освітні ресурси мережі Інтернет для ефективного здійснення професійної діяльності та постійного професійного розвитку; • приймати рішення в непередбачуваних і мінливих інформаційних умовах; • формувати власні бази даних з Інтернет-ресурсів навчального

	призначення для організації та модернізації в майбутній професійній діяльності; • самостійно і свідомо застосовувати знання основ географії релігії в процесі міжкультурної та міжконфесійної комунікації.
Ключові слова	Географія культури, культурна географія, культура, культурогенез, релігія, географія релігії, типологія релігії, форми релігії, структура релігії, міфи, міфологія, міфологічні системи, цивілізації, цивілізаційна ідентичність, культурна ідентичність, релігійна ідентичність, світові релігії, релігійна сфера діяльності, функції релігії, релігійні течії, геопросторові прояви релігійних явищ, геокультурне районування, геокультурні регіони, культурний простір, господарсько-культурний тип, релігійне макрорайонування, етнокультурне районування, георелігійна ситуація, релігійний туризм, релігійні об'єкти, релігійні центри, паломництво, духовна культура, матеріальна культура, час, мова, етногенез, соціогенез, етнічність, етногеографія, етнологія, субкультури, глобалізація, цифрова релігійність.
Формат курсу	Очний.
Теми	**Теми лекцій** **Змістовний модуль 1. Географія культури** **Тема 1.** ***Теоретико-методологічні положення вивчення географії культури і релігії. Географія культури і релігії як наукова дисципліна.*** Предметна область геокультурних досліджень. Культура як об'єкт географічного дослідження. Структура географії культури. Культурна географія. Релігія як явище культури та соціально-географічне (суспільно-географічне). **Тема 2.** ***Методи і методика геокультурних досліджень.*** **Тема 3.** ***Час в культурі. Культурогенез: просторово-часовий вимір. Мова як носій і форма існування культури*** («світові» мови, лінгвістичні ландшафти, лінгвополітика, мови меншин, мовний імперіалізм, «лінгвістично-політичний реалізм», лінгвоцид, топоніміка, комп'ютерна лінгвістика). ***Етнічність і культура в географічному вимірі. Культура, мова, політика та топоніми: особливості географічного назовництва.*** **Тема 4.** ***Цивілізації. Взаємопов'язаність понять «культура» і «цивілізація». Цивілізаційна ідентичність: історичні, теоретичні та методологічні засади дослідження. Ідентичність як історіографічне явище: сутність і структура.*** Етнічна ідентичність та її український різновид (етногенез). Цивілізаційний вимір національної ідентичності. Релігійна ідентичність у системі цивілізаційних цінностей. Соціокультурний і свідомісний феномен цивілізаційної ідентичності (соціогенез). Взаємозв'язок між етнічною приналежністю та особистою ідентичністю. **Тема 5.** ***Розвиток геокультурних досліджень в світі і в Україні. Наукові школи.*** Уявлення про культурний простір. Моделі культурного простору. Національний культурний простір і глобалізація. Культурний простір України і державна політика. **Тема 6.** ***Геопросторові особливості формування традиційної культури. Географія елементів духовної культури.*** **Тема 7.** ***Географія елементів матеріальної культури: загальні закономірності (харчування, житло, одяг). Господарсько-культурні типи.*** **Тема 8.** ***Геокультурне районування світу (цивілізаційний підхід).*** Геокультурні регіони та цивілізації світу. Культурно-релігійні особливості Європи, Азії, Африки, Америки. ***Глобалізація та культурна диференціація.***

	Етнокультурне районування України. **Змістовний модуль 2. Географія релігії як підсистема географії культури** **Тема 9.** ***Етапи розвитку географії релігій.*** Світоглядно-методологічні основи наукового дискурсу релігії. Структура релігії: релігійна свідомість, культ, релігійні організації. **Тема 10.** ***Первісні форми релігії*** (анімізм, тотемізм, фетишизм, магія, культ предків, табу, шаманізм). Просторова зумовленість первісних вірувань. ***Міфи і міфологія.*** Основні міфологічні системи. ***Стародавні організовані системи релігії.*** **Тема 11.** ***Світові релігії та глобальний світ. Етно-національна типологія релігії (регіональний аспект).*** Християнство: конфесійна структура світу. Іслам: регіональні особливості. Юдаїзм та традиційні релігії світу. Буддизм: географія поширення. Індуїзм і релігії Південної та Східної Азії. **Тема 12.** ***Новітні релігійні течії*** (неохристиянство, орієнталістські релігійні рухи, синкретичні релігійні рухи, неоязичництво). **Тема 13.** ***Релігійне макрорайонування. Релігійна геоситуація в сучасному світі. Глобалізація та релігія. Морально-конфесійні взаємини світових релігій. Цифрова релігійність.*** **Тема 14.** ***Історико-географічні аспекти поширення релігій в Україні. Сучасна георелігійна ситуація в Україні.*** Сучасна конфесійна структура України. Регіональні особливості релігійного простору. **Тема 15.** ***Географія паломництва у світі та в Україні.*** Визначення та різновиди релігійного туризму. Релігійні об'єкти світу. Світові паломницькі центри. Релігійні об'єкти та паломницькі центри на території України. Сакральні маршрути України та їх туристичний потенціал. Перспективи розвитку релігійного туризму та паломництва у світі та в Україні. **Тема 16.** ***Культура і релігія та сучасні суспільно-географічні процеси. Напрямки державного регулювання культури. Прикладна культурологія. Управління у сфері культури і релігії. Міжрегіональне культурне співробітництво. Міжнародні організації у сфері культури і релігії. Моделі державно-релігійних відносин.*** Соціальні функції культури і релігії. Свобода совісті та релігійні організації. **Теми практично-семінарських занять** **Семінарське заняття 1.** ***Теоретико-методологічні положення вивчення географії культури і географії релігії. Етапи розвитку географії культури і релігії. Культурний і релігійний простір. Культурний і релігійний ландшафт.*** **Семінарське заняття 2.** ***Нові методи дослідження та картографування географії культури і релігії.*** **Практично-семінарське заняття 3.** ***Етнокультурна географія і етнокультурне районування України. Мова як носій і форма існування культури*** («світові» мови, лінгвістичні ландшафти, лінгвополітика, мови меншин, мовний імперіалізм, «лінгвістично-політичний реалізм», лінґвоцид, топоніміка, комп'ютерна лінгвістика). ***Взаємозв'язок мови і культури. Етнічність і культура в географічному вимірі. Культура, мова, політика та топоніми: особливості географічного назовництва.*** **Семінарське заняття 4.** ***Культурна спадщина давніх цивілізацій.*** **Практично-семінарське заняття 5.** ***Історико-культурне й інтегральне геокультурне районування України. Українська культурознавча думка***

	діаспори. **Семінарське заняття 6.** ***Географія основних складових духовної культурної спадщини України.*** **Семінарське заняття 7.** ***Географія основних складових матеріальної культурної спадщини України.*** **Семінарське заняття 8.** ***Субкультури: географія та історія формування*** *(студент обирає одну субкультуру і характеризує її).* **Семінарське заняття 9.** ***Етапи розвитку географії релігій*****.** Світоглядно-методологічні основи наукового дискурсу релігії. Структура релігії: релігійна свідомість, культ, релігійні організації. **Семінарське заняття 10.** ***Первісні форми релігії (анімізм, тотемізм, фетишизм, магія, культ предків, табу, шаманізм). Просторова зумовленість первісних вірувань. Міфи і міфологія. Основні міфологічні системи*****.** **Практично-семінарське заняття 11.** ***Світові релігії та глобальний світ.*** **Практично-семінарське заняття 12.** ***Новітні релігійні течії: неохристиянство, орієнталістські релігійні рухи, синкретичні релігійні рухи, неоязичництво.*** Релігійні рухи (новітні релігійні рухи, течії) та секуляризація змінюють суспільну свідомість та політичні процеси. **Семінарське заняття 13.** ***Релігійна геоситуація в сучасному світі. Релігійне макрорайонування. Глобалізація та релігія. Цифрова релігійність.*** **Практично-семінарське заняття 14.** ***Історико-географічні аспекти поширення релігій в Україні. Релігії національних меншин в Україні:*** **Семінарське заняття 15.** ***Сучасна георелігійна ситуація в Україні. Сучасна конфесійна структура України. Регіональні особливості релігійного (церковно-релігійного) простору та вплив російсько-української війни. Українська релігієзнавча думка діаспори.*** **Семінарське заняття 16.** ***TED-виступ на тему «Географія культури, географія релігії України» (представлення результатів виконання ІНДЗ).***
Підсумковий контроль, форма	Залік в кінці семестру.
Пререквізити	Для вивчення курсу студенти потребують базових знань з нормативних і вибіркових предметів, достатніх для сприйняття категоріального апарату даної дисципліни, зокрема «Філософії», «Історії суспільно-географічної думки». Викладається паралельно зі «Соціальною географією з основами соціології», «Історією української культури», «Суспільною географією України».
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	Використовуються такі методи навчання: а) *словесні* – лекція, пояснення, бесіда; б) *наочні* – ілюстрування лекційного матеріалу схемами, картосхемами, таблицями, рисунками, графіками, фотографіями, інформаційно-комунікаційні технології; в) *семінарські* – проведення семінарських занять, що передбачає організацію навчальної роботи для отримання нових знань, перевірки певних наукових гіпотез на рівні досліджень, узагальнень й аналізу та формування вмінь і навичок інтерпретації результатів досліджень різноманітних об’єктів; г) *інтерактивні* – диспут, мозковий штурм, проєктні технології, кейсів.
Необхідне обладнання	Аудиторія, проєктор, ноутбук, екран, доступ до Інтернету, доступ до MicrosoftOffice 365
Критерії	Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою.

оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	Бали нараховуються за таким співвідношенням: *семінарсько-практичні заняття:* 16 занять по 2 бали за кожне; максимальна кількість балів – 32 (32% семестрової оцінки); *змістові модулі:* 2 змістові модулі по 20 балів за закриті тестові завдання; максимальна кількість балів – 40 (40% семестрової оцінки); *індивідуальне науково-дослідне завдання* – максимальна кількість балів – 20 (20% семестрової оцінки); *самостійна робота студентів* – максимальна кількість балів – 8 (8% семестрової оцінки). *Підсумкова максимальна кількість балів – 100.* 1. *Семінарсько-практичні заняття*: *16 тем (32 години) по 2 бали* за кожну тему; максимальна кількість балів – *32 бали* (32 % семестрової оцінки) (16 тем х 2 бали = 32 бали за підготовку виступу на семінарських заняттях, виконання практичних робіт й активність безпосередньо на заняттях). *Критерії оцінювання поточної успішності за участь у семінарсько-практичних заняттях:* • студент в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу – *2 бали*; • студент достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки – *1,5 бал*; • студент в цілому володіє навчальним матеріалом викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки – *1 бал*; • студент не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності – *0,5 бали*; • студент не володіє матеріалом – *0 балів*. Загальна сума балів – *32 бали*. 2. *Модульний контроль* (2 письмові контрольні заміри) – *40 балів* (40 % семестрової оцінки; 2 модулі по 20 балів за кожен; 2 модулі х 20 балів = 40 балів) Модуль 1. Модульний контроль у вигляді тестових завдань (*20 питань х 1 бал = 20 балів*). Модуль 2. Модульний контроль у вигляді тестових завдань (2*0 питань х 1 бал = 20 балів*). Загальна сума балів – *40 балів*. Тестові питання із вибором однієї або кількох відповідей. 3. Виконання *індивідуального науково-дослідного завдання (розкриття теми, укладений список використаних джерел, підготовлена доповідь і презентація)*: максимальна кількість балів – *20* (20 % семестрової оцінки). Критерії оцінювання: • робота виконана та захищена згідно з графіком, з поясненнями та висновками і в повному обсязі – *20 балів*; • робота захищена, але виконана частково, з порушенням термінів або вимог – *10–19 балів*; • робота не захищена та виконана частково, з порушенням термінів або вимог – *1–9 бали*; • робота не виконана – *0 балів*. Загальна сума балів – *20 балів*. 4. *Самостійна робота* студентів – *8 балів* (8% семестрової оцінки);

Самостійна робота студентів, яка передбачена в темі поряд з аудиторною роботою, оцінюється під час поточного контролю теми на відповідному семінарсько-практичному занятті. Засвоєння тем, які виносяться лише на самостійну роботу контролюється при підсумковому семестровому контролі – *8 балів*.

Поточний та модульний контроль				**РАЗОМ – *100 балів***
Семінарські та практичні заняття (16 тем) (32 бали)	**Модульний контроль (письмові контрольні заміри) (40 балів)**	**Індивідуальна робота студента (ІНДР) (20 балів)**	**Самостійна робота студентів (8 балів)**	
100 балів				

Письмові роботи: Очікується, що студенти виконають декілька видів письмових робіт (підготовка до семінару (доповідь і презентація), практичні роботи, індивідуальне навчально-дослідне завдання, змістові модулі тощо).

Академічна доброчесність: Очікується, що роботи студентів будуть їхніми оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують, приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману.

Відвідання занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають усі лекції і семінарсько-практичні заняття курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися усіх термінів визначених для виконання усіх видів письмових робіт, передбачених курсом.

Література. Уся література, яку студенти не зможуть знайти самостійно, буде надана викладачами виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Студенти заохочуються до використання також й іншої літератури та джерел, які відсутні з-поміж рекомендованих, але які розкривають завдання лекційного курсу та практично-семінарських занять, індивідуального навчально-дослідного завдання.

Політика виставлення балів. Враховуються бали, набрані на поточному тестуванні (змістові модулі 1-2), виконанні практичних робіт, підготовці семінарів та індивідуального навчально-дослідного завдання. При цьому обов'язково враховуються присутність на заняттях та активність студента під час семінарсько-практичного заняття; недопустимість пропусків та запізнень на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття в цілях, не пов'язаних із навчанням; списування та плагіат; несвоєчасне виконання поставленого завдання тощо.

Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються.

Виявлення ознак академічної недоброчесності студента є підставою для зниження оцінки.

Списування під час модульного опитування та екзамену заборонені.

Питання до заліку	Питання формуються відповідно до програми навчальної дисципліни. **Перелік питань з окремих тем** **Теоретичні основи географії культури і релігії** 1. Географія культури і релігії як наукова дисципліна 2. Об'єкт, предмет і методи дослідження 3. Що таке культура і релігія? Які функції вони виконують в суспільстві? 4. Які основні складові елементи культури? 5. Які основні складові елементи релігії? 6. Релігія як соціально-культурний феномен 7. Релігійний простір і релігійний ландшафт 8. Культурний простір 9. Картографування релігійних явищ **Географія культури світу** 10. Геокультурні регіони та цивілізації світу 11. Мова, етнічність і культура в географічному вимірі 12. Глобалізація та культурна диференціація **Сутність етногеографії** 13. Відмінність етногеографії і етнокультурної географії. 14. Критерії етнографічно-географічного районування України. 15. Етнографічно-географічні макрорегіони України. 16. Етнографічно-географічні регіони України. 17. Особливості етнографічно-географічного регіону Волинь. 18. Ознаки етнографічно-географічного регіону Поділля. 19. Характерні риси етнографічно-географічного регіону Передкарпаття. 20. Атрибути етнографічно-географічного регіону Слобідщина. 21. Особливості етнографічно-географічного регіону Степовий Південь. **Історико-культурне й інтегральне геокультурне районування України** 22. Принципи здійснення історико-культурного районування України. 23. Історико-культурні райони України. 24. Характерні особливості історико-культурного району Сіверщина. 25. Характерні риси історико-культурного району Наддніпрянщина. 26. Слобідщина: ознаки історико-культурного району України. 27. Крим як історико-культурний район України. 28. Принципи здійснення інтегрального геокультурного районування України. 29. Критерії виділення інтегральних геокультурних районів України. 30. Особливості Північно-Західного інтегрального геокультурного району України. 31. Характерні риси Південно-Східного інтегрального геокультурного району України. 32. Кам'янець-Подільський як центр історико-культурного району України Поділля. 33. Мукачево як один із центрів історико-культурного району України Закарпаття. 34. Головні центри інтегрального геокультурного району Українські Карпати. 35. Галич як один із центрів інтегрального геокультурного району Українські Карпати. 36. Почаїв як один із центрів Північно-Західного інтегрального геокультурного району. 37. Батурин як один із центрів Північно-Західного інтегрального геокультурного району. 38. Дніпро як один із центрів Південно-Східного інтегрального геокультурного району. 39. Інкультураційна географія: напрямки дослідження. 40. Особливості геокультурного розвитку півострова Крим. *41.* Сутність декларації ЮНЕСКО про культурне розмаїття. **Походження та еволюція релігії** 42. Проблема класифікації релігії 43. Релігійна ідентичність у системі цивілізаційних цінностей 44. Первісні форми релігійних вірувань 45. Формування ранніх цивілізаційних культів 46. Релігії Стародавнього світу 47. Міфи і міфологія 48. Основні особливості міфологічної свідомості 49. Основні міфологічні системи 50. Чи існують міфи сучасної епохи? 51. Магія та її різновиди 52. В чому схожість, а в чому відмінність магії від релігії? 53. Географічні чинники виникнення релігії **Світові релігії** 54. Які релігії називаються світовими? 55. На чому ґрунтується християнське віровчення?

	56. Християнство: напрями, конфесії, регіональні особливості 57. Порівняння православних догм з католицькими. Їхні відмінності 58. Які зміни в християнське віровчення приніс протестантизм? 59. Іслам: сунізм, шиїзм, регіональні центри 60. Буддизм: історія виникнення та географія поширення 61. Порівняльна географія світових релігій **Національні та регіональні релігії** 62. Які релігії називаються локальними (національними)? 63. Характерні особливості релігії давніх греків і римлян 64. Індуїзм і релігії Південної Азії 65. Конфуціанство, даосизм, синтоїзм 66. Юдаїзм та його географія 67. Традиційні африканські релігії 68. Корінні вірування Америки й Океанії **Релігія і суспільно-географічні процеси** 69. Релігія і культура та політика 70. Релігія і етнічні процеси 71. Релігійні конфлікти та географія напруженості **Географія релігій в Україні** 72. Історія релігійного простору України 73. Християнські конфесії України 74. Інші релігії та конфесійна структура 75. Релігія і регіональні особливості 76. Сучасні тенденції релігійного розвитку 77. Українська релігієзнавча думка діаспори **Сучасні трансформації релігійного простору** 78. Секуляризація та релігійне відродження 79. Релігія і сучасні суспільно-географічні процеси. 80. Нові релігійні рухи (течії) 81. Моделі державно-релігійних відносин 82. Соціальні функції релігії 83. Глобалізація та релігія. Цифрова релігійність 84. Майбутнє релігійної карти світу **Релігійний туризм і паломництво у світі та в Україні** 85. Визначення та різновиди релігійного туризму 86. Релігійні об’єкти світу. Світові паломницькі центри 87. Релігійні об’єкти та паломницькі центри на території України 88. Сакральні маршрути України та їх туристичний потенціал
	ТЕМАТИКА ІНДИВІДУАЛЬНОГО НАВЧАЛЬНО-ДОСЛІДНОГО ЗАВДАННЯ (ІНДЗ) **Географія основних складових духовної і матеріальної культурної спадщини** 1. Еволюція трактування духовної культури і її структури 2. Ініціація у традиційних культурах народів світу 3. Поховальний обряд як елемент духовної культури: регіональні відміни 4. Художня творчість первісного суспільства 5. Художня творчість як відображення світосприйняття 6. Наукова творчість як елемент культури, її структура. 7. Природнича наука в системі культури, її здобутки і розвиток 8. Культура в сучасних глобалізаційних процесах 9. Музика як складова духовної культури 10. Музичні інструменти в традиційній культурі народів світу 11. Театр в структурі духовної культури 12. Традиційна танцювальна культура народів світу 13. Розвиток кіномистецтва: регіональні відміни і глобальні тренди 14. Поняття про «міську культуру» 15. Прояви традиційної культури в сучасних субкультурах 16. Модифікація тіла у традиційній культурі народів світу 17. Татуювання як елемент знакування в традиційній культурі народів світу 18. Мода як елемент культури 19. Екомода: розвиток в часі 20. Територіальні відміни в традиційному весільному вбранні українців 21. Традиційні прикраси в культурах народів світу 22. Знаряддя праці і їх територіальні відміни

	23. Зброя як елемент традиційної матеріальної культури **Геокультурні особливості України** 1. Караїми як геокультурний феномен. 2. Гагаузи як геокультурний феномен. 3. Геокультурні особливості розвитку м. Галич. 4. Геокультурні особливості розвитку м. Белз. 5. Геокультурні особливості розвитку м. Дрогобич. 6. Геокультурні особливості розвитку м. Стрий. 7. Геокультурні особливості розвитку м. Жовква. 8. Геокультурні особливості розвитку м. Батурин. 9. Геокультурні особливості розвитку м. Чигирин. 10. Геокультурні особливості розвитку м. Умань. 11. Геокультурні особливості розвитку м. Володимир. 12. Геокультурні особливості розвитку м. Переяслав. 13. Геокультурні особливості розвитку м. Остріг. 14. Геокультурні особливості розвитку м. Чигирин. 15. Геокультурні особливості розвитку м. Ніжин. 16. Геокультурні особливості розвитку м. Хуст. 17. Геокультурні особливості розвитку м. Мукачево. 18. Геокультурні особливості розвитку м. Чоп. 19. Геокультурні особливості АР Крим. 20. Геокультурні особливості Вінницької області. 21. Геокультурні особливості Волинської області. 22. Геокультурні особливості Запорізької області. 23. Геокультурні особливості Івано-Франківської області. 24. Геокультурні особливості Київської області. 25. Геокультурні особливості м. Київ. 26. Геокультурні особливості Львівської області. 27. Геокультурні особливості м. Чернігів.
Опитування	Анкету з метою оцінювання якості курсу буде надано по його завершенню.

Схема курсу

№ з/п	Тема, план, короткі тези	Форма діяль-ності	Література. Ресурси в інтернеті	Завдання, год. (денна)	Термін вико-нання
Змістовний модуль 1. ГЕОГРАФІЯ КУЛЬТУРИ					
1.	**Тема 1.** ***Теоретико-методологічні положення вивчення географії культури і релігії. Географія культури і релігії як наукова дисципліна.*** Предметна область геокультурних досліджень. Культура як об'єкт географічного дослідження. Структура географії культури. Культурна географія. Релігія як явище культури та соціально-географічне (суспільно-географічне).	Лекція	1. *Білецький М., Ванда І., Котик Л.* Соціальна географія : навч. посіб. – Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2019. – 328 с. 2. *Буравченкова С., Тюрменко І., Коб Є., Рудик П.* Культурологія: теорія та історія культури. Київ : ЦУЛ, 2019. 368 с. 3. *Ваннер К., Буйських Ю.* Антропологія релігії. Порівняльні студії від Прикарпаття до Кавказу. – Київ : Вид-во «Дух і літера», 2019. – 440 с. 4. *Влах М.* Вербальна мова суспільної географії: становлення і розвиток : монографія. Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2022. 488 с. 5. *Кисельов Ю. О.* Основи геософії : проблеми теорії та методології : монографія. – Луганськ : ДЗ «ЛНУ ім. Тараса Шевченка», 2011. – 207 с. 6. *Колодний А. М.* Феномен релігієзнавства : монографія. – Київ : Інтерсервіс, 2020. – 248 с. 7. *Костащук І. І.* Географія релігії як суспільно-географічна наука // Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. Сер. Географічні науки. 2018. Вип. 18 (376). С. 60–66. 8. Культурологія : енциклопедичний словник / за ред. В. П. Мельника. – Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2013. – 508 с. 9. *Лубський В. І., Лубська М. В.* Історія релігій світу. – Київ : ТОВ «Вид-во «Центр навчальної літератури», 2017. – 776 с. 10. *Павлов С.В., Мезенцев К.В., Любіцева О.О.* Географія релігій. – Київ: Артек, 1999. – 504 с. 11. Релігієзнавство: історія та теорія релігії : підручник / [О. М. Єременко, Н. С. Звонок, Я. В. Кічук та ін.] ; за заг. ред. О. М. Єременка, О. О. Смоліної. – Сєвєродонецьк : вид-во СНУ ім. В. Даля, 2017. – 268 с. 12. *Ровенчак І.І.* Географія культури: проблеми теорії, методології та методики дослідження. – Львів: ЛНУ, 2008. – 240 с. 13. *Ровенчак І., Котик Л.* Геокультура і геоосвіта України : навч. посіб. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2020. – 164 с. 14. *Титаренко В. В., Горкуша О. В.* Релігієзнавство : посіб. для студ. вищих навчальних закладів денної, заочної та дистанційної форм навчання /	(2 год.)	До наступ ного заняття
		Самостійна робота		Опрацювати питання лекції з рекомендованої літератури. (0,5 год.)	

			Титаренко В.В., д.філос.н., доц., Горкуша О.В., к.філос.н. – Київ : КУБГ, 2021. – 137 с. 15. *Філоненко Ю. М.* Географія релігій : навч. посіб. – Ніжин : Вид-во НДУ ім. Миколи Гоголя, 2006. – 256 с. 16. *Шейко В. М.* Культура України в глобалізаційно-цивілізаційному вимірі (історико-методологічні аспекти) : монографія. – Київ : Ін-т культурології НАМУ, 2011. – 624 с.		
2.	**Теоретико-методологічні положення вивчення географії культури і географії релігії.** Етапи розвитку географії культури і релігії. Структура географії культури. Культурна географія. Культурний і релігійний простір. Культурний і релігійний ландшафт.	Семінарське заняття	1. *Білецький М., Ванда І., Котик Л.* Соціальна географія : навч. посіб. – Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2019. – 328 с. 2. *Буравченкова С., Тюрменко І., Коб Є., Рудик П.* Культурологія: теорія та історія культури. Київ : ЦУЛ, 2019. 368 с. 3. *Ваннер К.*, *Буйських Ю.* Антропологія релігії. Порівняльні студії від Прикарпаття до Кавказу. – Київ : Вид-во «Дух і літера», 2019. – 440 с. 4. *Влах М.* Вербальна мова суспільної географії: становлення і розвиток : монографія. Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2022. 488 с. 5. *Кисельов Ю. О.* Основи геософії : проблеми теорії та методології : монографія. – Луганськ : ДЗ «ЛНУ ім. Тараса Шевченка», 2011. – 207 с. 6. *Колодний А. М.* Феномен релігієзнавства : монографія. – Київ : Інтерсервіс, 2020. – 248 с. 7. *Костащук І. І.* Географія релігії як суспільно-географічна наука // Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. Сер. Географічні науки. 2018. Вип. 18 (376). С. 60–66. 8. Культурологія : енциклопедичний словник / за ред. В. П. Мельника. – Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2013. – 508 с. 9. *Лубський В. І.*, *Лубська М. В.* Історія релігій світу. – Київ : ТОВ «Вид-во «Центр навчальної літератури», 2017. – 776 с. 10. *Павлов С.В., Мезенцев К.В., Любіцева О.О*. Географія релігій. – Київ: Артек, 1999. – 504 с. 11. Релігієзнавство: історія та теорія релігії : підручник / [О. М. Єременко, Н. С. Звонок, Я. В. Кічук та ін.] ; за заг. ред. О. М. Єременка, О. О. Смоліної. – Сєвєродонецьк : вид-во СНУ ім. В. Даля, 2017. – 268 с. 12. *Ровенчак І.І.* Географія культури: проблеми теорії, методології та методики дослідження. – Львів: ЛНУ, 2008. – 240 с. 13. *Ровенчак І., Котик Л.* Геокультура і геоосвіта України : навч. посіб. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2020. – 164 с.	Ознайомитися з підходами до структурування географії культури. Які галузі географії культури автор є основними і чому? (2 год.)	До наступного заняття
		Самостійна робота		Опрацювати питання семінарського заняття з рекомендованої літератури. (1 год.)	

			14. *Титаренко В. В., Горкуша О. В.* Релігієзнавство : посіб. для студ. вищих навчальних закладів денної, заочної та дистанційної форм навчання / Титаренко В.В., д.філос.н., доц., Горкуша О.В., к.філос.н. – Київ : КУБГ, 2021. – 137 с. 15. *Філоненко Ю. М.* Географія релігій : навч. посіб. – Ніжин : Вид-во НДУ ім. Миколи Гоголя, 2006. – 256 с. 16. *Шейко В. М.* Культура України в глобалізаційно-цивілізаційному вимірі (історико-методологічні аспекти) : монографія. – Київ : Ін-т культурології НАМУ, 2011. – 624 с.		
3.	**Тема 2.** ***Методи і методика геокультурних досліджень*****.**	Лекція	1. *Білецький М., Ванда І., Котик Л.* Соціальна географія : навч. посіб. – Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2019. – 328 с. 2. *Блій Г. де* Географія : світи, регіони, концепти / Г. де Блій, П. Муллер, О. Шаблій. – Київ : Либідь, 2004. – 740 с. 3. *Влах М.* Вербальна мова суспільної географії: становлення і розвиток : монографія. Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2022. 488 с. 4. *Кисельов Ю. О.* Основи геософії : проблеми теорії та методології : монографія. – Луганськ : ДЗ «ЛНУ ім. Тараса Шевченка», 2011. – 207 с. 5. *Ковальчук А. С.* Географія релігій в Україні. – Львів : Вид. центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2003. – 308 с. 6. *Кравченко О. В.* Концептуальні моделі ідентифікації національно-культурного простору України в сучасному публічному інтелектуальному дискурсі // Культура України : зб. наук. пр. / М-во культури України, Харків. держ. акад. культури. – Харків, 2014. – Вип. 47. – С. 13–23. 7. Культурологія : енциклопедичний словник / за ред. В. П. Мельника. – Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2013. – 508 с. 8. *Лубський В. І., Лубська М. В.* Історія релігій світу. – Київ : ТОВ «Вид-во «Центр навчальної літератури», 2017. – 776 с. 9. *Павлов С.В., Мезенцев К.В., Любіцева О.О.* Географія релігій. – Київ: Артек, 1999. – 504 с. 10. Релігієзнавство: історія та теорія релігії : підручник / [О. М. Єременко, Н. С. Звонок, Я. В. Кічук та ін.] ; за заг. ред. О. М. Єременка, О. О. Смоліної. – Сєвєродонецьк : вид-во СНУ ім. В. Даля, 2017. – 268 с. 11. *Ровенчак І.І.* Географія культури: проблеми теорії, методології та методики дослідження. – Львів: ЛНУ, 2008. – 240 с. 12. *Ровенчак І., Котик Л.* Геокультура і геоосвіта України : навч. посіб. –	(2 год.)	До наступного заняття
		Самостійна робота		Опрацювати питання лекції з рекомендованої літератури. (1 год.)	

			Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2020. – 164 с. 13. *Ровенчак І., Симутіна А.* Перші етнічні карти українських земель XIX століття // Пам'ятки України. – Київ, 1992. – Ч. 1. – С. 22–26. 14. *Титаренко В. В., Горкуша О. В.* Релігієзнавство : посіб. для студ. вищих навчальних закладів денної, заочної та дистанційної форм навчання / Титаренко В.В., д.філос.н., доц., Горкуша О.В., к.філос.н. – Київ : КУБГ, 2021. – 137 с.		
4.	**Нові методи дослідження та картографування географії культури і релігії**	Семінарське заняття	1. *Бетлій О.* Вивчення простору: методологічні засади викладання курсів з ментального картографування та міських студій // «Docendo discimus – Навчаючи вчимося: (методологія нових ділянок історичного знання та її впровадження у навчальні практики)» : зб. до 25-річчя кафедри історії НаУКМА. – Київ : Дух і Літера, 2020. – С. 15–31. 2. *Білецький М., Ванда І., Котик Л.* Соціальна географія : навч. посіб. – Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2019. – 328 с. 3. *Блій Г. де* Географія : світи, регіони, концепти / Г. де Блій, П. Муллер, О. Шаблій. – Київ : Либідь, 2004. – 740 с. 4. *Влах М.* Вербальна мова суспільної географії: становлення і розвиток : монографія. Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2022. 488 с. 5. *Кисельов Ю. О.* Основи геософії : проблеми теорії та методології : монографія. – Луганськ : ДЗ «ЛНУ ім. Тараса Шевченка», 2011. – 207 с. 6. *Ковальчук А. С.* Географія релігій в Україні. – Львів : Вид. центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2003. – 308 с. 7. *Кравченко О. В.* Концептуальні моделі ідентифікації національно-культурного простору України в сучасному публічному інтелектуальному дискурсі // Культура України : зб. наук. пр. / М-во культури України, Харків. держ. акад. культури. – Харків, 2014. – Вип. 47. – С. 13–23. 8. Культурологія : енциклопедичний словник / за ред. В. П. Мельника. – Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2013. – 508 с. 9. *Лубський В. І., Лубська М. В.* Історія релігій світу. – Київ : ТОВ «Вид-во «Центр навчальної літератури», 2017. – 776 с. 10. *Павлов С.В., Мезенцев К.В., Любіцева О.О.* Географія релігій. – Київ: Артек, 1999. – 504 с. 11. Релігієзнавство: історія та теорія релігії : підручник / [О. М. Єременко, Н. С. Звонок, Я. В. Кічук та ін.] ; за заг. ред. О. М. Єременка, О. О. Смоліної. – Сєвєродонецьк : вид-во СНУ	(2 год.)	До наступного заняття
		Самостійна робота		Опрацювати питання семінарського заняття з рекомендованої літератури. (0,5 год.)	

			ім. В. Даля, 2017. – 268 с. 12. *Ровенчак І.І.* Географія культури: проблеми теорії, методології та методики дослідження. – Львів: ЛНУ, 2008. – 240 с. 13. *Ровенчак І., Котик Л.* Геокультура і геоосвіта України : навч. посіб. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2020. – 164 с. 14. *Ровенчак І., Симутіна А.* Перші етнічні карти українських земель XIX століття // Пам'ятки України. – Київ, 1992. – Ч. 1. – С. 22–26. 15. *Титаренко В. В., Горкуша О. В.* Релігієзнавство : посіб. для студ. вищих навчальних закладів денної, заочної та дистанційної форм навчання / Титаренко В.В., д.філос.н., доц., Горкуша О.В., к.філос.н. – Київ : КУБГ, 2021. – 137 с.		
5.	**Тема 3.** ***Час в культурі. Культурогенез: просторово-часовий вимір. Мова як носій і форма існування культури*** («світові» мови, лінгвістичні ландшафти, лінгвополітика, мови меншин, мовний імперіалізм, «лінгвістично-політичний реалізм», лінгвоцид, топоніміка, комп'ютерна лінгвістика). ***Етнічність і культура в географічному вимірі. Культура, мова, політика та топоніми: особливості географічного назовництва.***	Лекція Самостійна робота	1. *Білецький М., Ванда І., Котик Л.* Соціальна географія : навч. посіб. – Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2019. – 328 с. 2. *Буравченкова С., Тюрменко І., Коб Є., Рудик П.* Культурологія: теорія та історія культури. Київ : ЦУЛ, 2019. 368 с. 3. *Влах М.* Антропотопонімна картина Світу: геоісторичний контекст : навч. посіб. Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2024. 236 с. 4. *Влах М.* Вербальна мова суспільної географії: становлення і розвиток : монографія. Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2022. 488 с. 5. *Гаджієв Р.* Лінгвістика на карті світу. – Київ : Віхола, 2022. – 384 с. 6. *Гриценко О.* Культурний простір і національна культура: теоретичне осмислення та практичне формування : монографія. – Київ : Ін-т культурології НАМ України, 2019. – 256 с. 7. *Жук Н.* Мова як об'єкт міждисциплінарного дослідження: методологічні аспекти в контексті тенденцій розвитку політико-правової сфери в сучасних умовах // Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія Право. – 2023(36). – С. 25–35. https://doi.org/10.26565/2075-1834-2023-36-03 8. Історія культури : навч. посіб. / О. А. Гаврюшенко, В. М. Шейко, Л. Г. Тишевська ; наук. ред. В. М. Шейко. – Київ : Кондор, 2004. – 763 с. 9. *Кисельов Ю. О.* Основи геософії : проблеми теорії та методології : монографія. – Луганськ : ДЗ «ЛНУ ім. Тараса Шевченка», 2011. – 207 с. 10. *Козира Є.* Культурологія. Київ : Медицина, 2017. 376 с. 11. Культурологія : енциклопедичний	(2 год.) Опрацювати питання лекції з рекомендованої літератури. (1 год.)	До наступного заняття

			словник / за ред. В. П. Мельника. – Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2013. – 508 с. 12. *Нагорна Л.* Політична мова і мовна політика: можливості політичної лінгвістики : монографія. – Київ : Світогляд, 2005. – 315 с. 13. *Пухнер М.* Культура. Оповідь про нас, від наскельного живопису до музики кейпопу / пер. А. Осипенко. Київ : Темпора, 2024. 400 с. 14. *Ровенчак І., Котик Л.* Геокультура і геоосвіта України : навч. посіб. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2020. – 164 с. 15. *Ровенчак І.І.* Географія культури: проблеми теорії, методології та методики дослідження. – Львів: ЛНУ, 2008. – 240 с. 16. *Шаблій О.* Декомунізація, деколонізація і дерусифікація суспільної географії. *Суспільна географія. Кн. 4. У пошуках істини*. Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2019. С. 63–70. 17. *Phillipson, R.* (1992). Linguistic Imperialism. Oxford & New York : Oxford University Press. 365 p. 18. *Phillipson, R.* (2009). Linguistic Imperialism Continued. New York & London : Routledge;Taylor & Francis Group. 296 p.		
6.	**Етнокультурна географія і етнокультурне районування України. Мова як носій і форма існування культури** («світові» мови, лінгвістичні ландшафти, лінгвополітика, мови меншин, мовний імперіалізм, «лінгвістично-політичний реалізм», лінгвоцид, топоніміка, комп'ютерна лінгвістика). **Взаємозв'язок мови і культури. Етнічність і культура в географічному вимірі. Культура, мова, політика та топоніми: особливості географічного назовництва.**	Практично-семінарське заняття Самостійна робота	1. *Білецький М., Ванда І., Котик Л.* Соціальна географія : навч. посіб. – Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2019. – 328 с. 2. *Буравченкова С., Тюрменко І., Коб Є., Рудик П.* Культурологія: теорія та історія культури. Київ : ЦУЛ, 2019. 368 с. 3. *Влах М.* Антропотопонімна картина Світу: геоісторичний контекст : навч. посіб. Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2024. 236 с. 4. *Влах М.* Вербальна мова суспільної географії: становлення і розвиток : монографія. Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2022. 488 с. 5. *Гаджієв Р.* Лінгвістика на карті світу. – Київ : Віхола, 2022. – 384 с. 6. *Гриценко О.* Культурний простір і національна культура: теоретичне осмислення та практичне формування : монографія. – Київ : Ін-т культурології НАМ України, 2019. – 256 с. 7. *Жук Н.* Мова як об'єкт міждисциплінарного дослідження: методологічні аспекти в контексті тенденцій розвитку політико-правової сфери в сучасних умовах // Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія Право. – 2023(36). – С. 25–35. https://doi.org/10.26565/2075-1834-2023-36-03	(2 год.) Опрацювати питання семінарського заняття з рекомендованої літератури. (1 год.)	До наступного заняття

			8. Історія культури : навч. посіб. / О. А. Гаврюшенко, В. М. Шейко, Л. Г. Тишевська ; наук. ред. В. М. Шейко. – Київ : Кондор, 2004. – 763 с. 9. *Кисельов Ю. О.* Основи геософії : проблеми теорії та методології : монографія. – Луганськ : ДЗ «ЛНУ ім. Тараса Шевченка», 2011. – 207 с. 10. *Козира Є.* Культурологія. Київ : Медицина, 2017. 376 с. 11. Культурологія : енциклопедичний словник / за ред. В. П. Мельника. – Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2013. – 508 с. 12. *Нагорна Л.* Політична мова і мовна політика: можливості політичної лінгвістики : монографія. – Київ : Світогляд, 2005. – 315 с. 13. *Пухнер М.* Культура. Оповідь про нас, від наскельного живопису до музики кейпопу / пер. А. Осипенко. Київ : Темпора, 2024. 400 с. 14. *Ровенчак І., Котик Л.* Геокультура і геоосвіта України : навч. посіб. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2020. – 164 с. 15. *Ровенчак І.І.* Географія культури: проблеми теорії, методології та методики дослідження. – Львів: ЛНУ, 2008. – 240 с. 16. *Шаблій О.* Декомунізація, деколонізація і дерусифікація суспільної географії. *Суспільна географія. Кн. 4. У пошуках істини*. Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2019. С. 63–70. 17. *Phillipson, R.* (1992). Linguistic Imperialism. Oxford & New York : Oxford University Press. 365 p. 18. *Phillipson, R.* (2009). Linguistic Imperialism Continued. New York & London : Routledge;Taylor & Francis Group. 296 p.		
7.	**Тема 4.** ***Цивілізації. Взаємопов'язаність понять «культура» і «цивілізація». Цивілізаційна ідентичність: історичні, теоретичні та методологічні засади дослідження. Ідентичність як історіографічне явище: сутність і структура.*** Етнічна ідентичність та її український різновид (етногенез). Цивілізаційний вимір національної ідентичності. Релігійна ідентичність у системі цивілізаційних цінностей. Соціокультурний і	Лекція Самостійна робота	1. *Бетлій О., Диса К.* Міжкультурний діалог. Т. 1. Ідентичність / під ред. Л. Фінберга. – Київ : Дух і Літера, 2009. – 464 с. 2. *Білецький М., Ванда І., Котик Л.* Соціальна географія : навч. посіб. – Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2019. – 328 с. 3. *Буравченкова С., Тюрменко І., Коб Є., Рудик П.* Культурологія: теорія та історія культури. Київ : ЦУЛ, 2019. 368 с. 4. *Ваннер К., Буйських Ю.* Антропологія релігії. Порівняльні студії від Прикарпаття до Кавказу. – Київ : Вид-во «Дух і літера», 2019. – 440 с. 5. *Влах М.* Антропотопонімна картина Світу: геоісторичний контекст : навч. посіб. Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2024. 236 с. 6. *Влах М.* Вербальна мова суспільної географії: становлення і розвиток :	(2 год.) Опрацювати питання лекції з рекомендованої літератури. (1 год.)	До наступного заняття

	свідомісний феномен цивілізаційної ідентичності (соціогенез). Взаємозв'язок між етнічною приналежністю та особистою ідентичністю.		монографія. Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2022. 488 с. 7. *Гриценко О.* Культурний простір і національна культура: теоретичне осмислення та практичне формування : монографія. – Київ : Ін-т культурології НАМ України, 2019. – 256 с. 8. *Дашкевич Я.* Україна на перехресті світів. Релігієзнавчі й соціокультурні студії. – Київ : Вид-во УКУ, Ін-тут української археографії та джерелознавства імені М.С. Грушевського НАН України, 2016. – 656 с. 9. Історія культури : навч. посіб. / О. А. Гаврюшенко, В. М. Шейко, Л. Г. Тишевська ; наук. ред. В. М. Шейко. – Київ : Кондор, 2004. – 763 с. 10. *Кисельов Ю. О.* Основи геософії : проблеми теорії та методології : монографія. – Луганськ : ДЗ «ЛНУ ім. Тараса Шевченка», 2011. – 207 с. 11. *Козира Є.* Культурологія. Київ : Медицина, 2017. 376 с. 12. Культурологія : енциклопедичний словник / за ред. В. П. Мельника. – Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2013. – 508 с. 13. *Колодний А. М.* Феномен релігієзнавства : монографія. – Київ : Інтерсервіс, 2020. – 248 с. 14. *Лубський В. І., Лубська М. В.* Історія релігій світу. – Київ : ТОВ «Вид-во «Центр навчальної літератури», 2017. – 776 с. 15. *Павлов С.В., Мезенцев К.В., Любіцева О.О*. Географія релігій. – Київ: Артек, 1999. – 504 с. 16. Релігія в контексті соціокультурних трансформацій України : колективна монографія / Відп. ред. – д. філос. н. Л. Филипович. – Київ, 2009. 296 с. URL: https://uars.info/index.php/uars/issue/view/2009_50/PDF 17. *Ровенчак І.І.* Географія культури: проблеми теорії, методології та методики дослідження. – Львів: ЛНУ, 2008. – 240 с. 18. *Сегеда С. П.* У пошуках предків. Антропологія та етнічна історія України. – Київ : Наш час, 2012. – 462 с. (Сер. «Невідома Україна»). 19. *Станко В. Н., Гладких М. І., Сегеда С. П.* Історія первісного суспільства : підручник для студентів гуманітарних спеціальностей ВНЗ. – Київ : Либідь, 1999. – 240 с. 20. *Стародубська М.* Як зрозуміти українців: кроскультурний погляд. – Харків : Vivat, 2024. – 400 с. 21. *Титаренко В. В., Горкуша О. В.* Релігієзнавство : посіб. для студ. вищих навчальних закладів денної, заочної та		

			дистанційної форм навчання / Титаренко В.В., д.філос.н., доц., Горкуша О.В., к.філос.н. – Київ : КУБГ, 2021. – 137 с. 22. *Філоненко Ю. М.* Географія релігій : навч. посіб. – Ніжин : Вид-во НДУ ім. Миколи Гоголя, 2006. – 256 с. 23. *Фукуяма Ф.* Ідентичність. Потреба в гідності й політика скривдженості. – Київ : Наш Формат, 2020. – 186 с. 24. Цивілізаційна ідентичність українства: історія і сучасність / авт. кол.: О. Рафальський (керівник), Я. Калакура (науковий редактор), О. Калакура, М. Юрій. – Київ : Інститут політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2022. – 512 с. 25. *Шейко В., Александрова М.* Культура та цивілізація в історико-культурній думці України в добу глобалізації : монографія. – Київ : Ін-т культурології АМУ, 2009. – 312 с.		
8.	**Культурна спадщина давніх цивілізацій.** 1. Час виникнення, загальна характеристика природних умов і ресурсів. 2. Характеристика людності, здобутки, видатні пам'ятки. 3. Пам'ятки, які увійшли до Світової культурно-історичної і природної спадщини ЮНЕСКО. *Перелік цивілізацій*: 1. Єгипетська, 2. Андська, 3. Давньокитайська, 4. Давньоіндійська, 5. Шумерська, 6. Майя, 7. Юкатанська, 8. Мексиканська, 9. Хетська, 10. Сірійська, 11. Вавілонська, 12. Персидська 13. Арабська, 14. Індуїська, 15. Еллінська, 16. Давньоримська, 17. Візантійська 18. Західноєвропейська (доби середньовіччя). 19. Кочовиків Євразії (середньовіччя), 20. Кельтська, 21. Іудейська. 22. Османська 23. Полінезійська 24. Давні цивілізації Центральної Африки. 25. Урарту. 26. Корейська. 27. Японська, 28. В'єтнамська, 29. Тібетська. 30. Фінікійці, 31. Вікінги. 32. Цивілізації	Семінарське заняття Самостійна робота	1. *Бетлій О., Диса К.* Міжкультурний діалог. Т. 1. Ідентичність / під ред. Л. Фінберга. – Київ : Дух і Літера, 2009. – 464 с. 2. *Білецький М., Ванда І., Котик Л.* Соціальна географія : навч. посіб. – Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2019. – 328 с. 3. *Буравченкова С., Тюрменко І., Коб Є., Рудик П.* Культурологія: теорія та історія культури. Київ : ЦУЛ, 2019. 368 с. 4. *Ваннер К., Буйських Ю.* Антропологія релігії. Порівняльні студії від Прикарпаття до Кавказу. – Київ : Вид-во «Дух і літера», 2019. – 440 с. 5. *Влах М.* Антропотопонімна картина Світу: геоісторичний контекст : навч. посіб. Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2024. 236 с. 6. *Влах М.* Вербальна мова суспільної географії: становлення і розвиток : монографія. Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2022. 488 с. 7. *Гриценко О.* Культурний простір і національна культура: теоретичне осмислення та практичне формування : монографія. – Київ : Ін-т культурології НАМ України, 2019. – 256 с. 8. *Дашкевич Я.* Україна на перехресті світів. Релігієзнавчі й соціокультурні студії. – Київ : Вид-во УКУ, Ін-тут української археографії та джерелознавства імені М.С. Грушевського НАН України, 2016. – 656 с. 9. Історія культури : навч. посіб. / О. А. Гаврюшенко, В. М. Шейко, Л. Г. Тишевська ; наук. ред. В. М. Шейко. – Київ : Кондор, 2004. – 763 с. 10. *Козира Є.* Культурологія. Київ :	(2 год.) Опрацювати питання семінарського заняття з рекомендованої літератури. (1 год.)	До наступного заняття

	Західної Африки. 33. Цивілізації Східної і Південної Африки. 34. Скіфська. 35. Бактрія (держави Середньої Азії). 36. Кавказька 37. Культура і мистецтво доісторичної доби. 38. Трипільська. 39. Крито-Мінойська. 40. Давньоруська.		Медицина, 2017. 376 с. 11. Культурологія : енциклопедичний словник / за ред. В. П. Мельника. – Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2013. – 508 с. 12. *Колодний А. М.* Феномен релігієзнавства : монографія. – Київ : Інтерсервіс, 2020. – 248 с. 13. *Лубський В. І., Лубська М. В.* Історія релігій світу. – Київ : ТОВ «Вид-во «Центр навчальної літератури», 2017. – 776 с. 14. *Павлов С.В., Мезенцев К.В., Любіцева О.О*. Географія релігій. – Київ: Артек, 1999. – 504 с. 15. *Ровенчак І.І.* Географія культури: проблеми теорії, методології та методики дослідження. – Львів: ЛНУ, 2008. – 240 с. 16. *Сегеда С. П.* У пошуках предків. Антропологія та етнічна історія України. – Київ : Наш час, 2012. – 462 с. (Сер. «Невідома Україна»). 17. *Станко В. Н., Гладких М. І., Сегеда С. П.* Історія первісного суспільства : підручник для студентів гуманітарних спеціальностей ВНЗ. – Київ : Либідь, 1999. – 240 с. 18. *Стародубська М.* Як зрозуміти українців: кроскультурний погляд. – Харків : Vivat, 2024. – 400 с. 19. *Титаренко В. В., Горкуша О. В.* Релігієзнавство : посіб. для студ. вищих навчальних закладів денної, заочної та дистанційної форм навчання / Титаренко В.В., д.філос.н., доц., Горкуша О.В., к.філос.н. – Київ : КУБГ, 2021. – 137 с. 20. *Філоненко Ю. М.* Географія релігій : навч. посіб. – Ніжин : Вид-во НДУ ім. Миколи Гоголя, 2006. – 256 с. 21. *Фукуяма Ф.* Ідентичність. Потреба в гідності й політика скривдженості. – Київ : Наш Формат, 2020. – 186 с. 22. Цивілізаційна ідентичність українства: історія і сучасність / авт. кол.: О. Рафальський (керівник), Я. Калакура (науковий редактор), О. Калакура, М. Юрій. – Київ : Інститут політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2022. – 512 с. 23. *Шевчук В.* Загублена українська культура за тисячу років. – Київ : Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2008. – 74 с.		

9.	**Тема 5.** ***Розвиток геокультурних досліджень в світі і в Україні. Наукові школи.*** Уявлення про культурний простір. Моделі культурного простору. Національний культурний простір і глобалізація. Культурний простір України і державна політика.	Лекція	1. *Бетлій О., Диса К.* Міжкультурний діалог. Т. 1. Ідентичність / під ред. Л. Фінберга. – Київ : Дух і Літера, 2009. – 464 с. 2. *Білецький М., Ванда І., Котик Л.* Соціальна географія : навч. посіб. – Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2019. – 328 с. 3. *Буравченкова С., Тюрменко І., Коб Є., Рудик П.* Культурологія: теорія та історія культури. Київ : ЦУЛ, 2019. 368 с. 4. *Влах М.* Антропотопонімна картина Світу: геоісторичний контекст : навч. посіб. Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2024. 236 с. 5. *Влах М.* Вербальна мова суспільної географії: становлення і розвиток : монографія. Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2022. 488 с. 6. *Гриценко О.* Культурний простір і національна культура: теоретичне осмислення та практичне формування : монографія. – Київ : Ін-т культурології НАМ України, 2019. – 256 с. 7. *Дашкевич Я.* Україна на перехресті світів. Релігієзнавчі й соціокультурні студії. – Київ : Вид-во УКУ, Ін-тут української археографії та джерелознавства імені М.С. Грушевського НАН України, 2016. – 656 с. 8. Історія культури : навч. посіб. / О. А. Гаврюшенко, В. М. Шейко, Л. Г. Тишевська ; наук. ред. В. М. Шейко. – Київ : Кондор, 2004. – 763 с. 9. *Козира Є.* Культурологія. Київ : Медицина, 2017. 376 с. 10. Культурологія : енциклопедичний словник / за ред. В. П. Мельника. – Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2013. – 508 с. 11. *Колодний А. М.* Феномен релігієзнавства : монографія. – Київ : Інтерсервіс, 2020. – 248 с. 12. *Кравченко О. В.* Концептуальні моделі ідентифікації національно-культурного простору України в сучасному публічному інтелектуальному дискурсі // Культура України : зб. наук. пр. / М-во культури України, Харків. держ. акад. культури. – Харків, 2014. – Вип. 47. – С. 13–23. 13. *Лубський В. І., Лубська М. В.* Історія релігій світу. – Київ : ТОВ «Вид-во «Центр навчальної літератури», 2017. – 776 с. 14. *Павлов С.В., Мезенцев К.В., Любіцева О.О.* Географія релігій. – Київ: Артек, 1999. – 504 с. 15. *Ровенчак І.І.* Географія культури: проблеми теорії, методології та методики дослідження. – Львів: ЛНУ, 2008. – 240 с. 16. *Стародубська М.* Як зрозуміти	(2 год.)	До наступного заняття
		Самостійна робота		Опрацювати питання лекції з рекомендованої літератури. (1 год.)	

			українців: кроскультурний погляд. – Харків : Vivat, 2024. – 400 с. 17. *Титаренко В. В., Горкуша О. В.* Релігієзнавство : посіб. для студ. вищих навчальних закладів денної, заочної та дистанційної форм навчання / Титаренко В.В., д.філос.н., доц., Горкуша О.В., к.філос.н. – Київ : КУБГ, 2021. – 137 с. 18. *Філоненко Ю. М.* Географія релігій : навч. посіб. – Ніжин : Вид-во НДУ ім. Миколи Гоголя, 2006. – 256 с. 19. *Фукуяма Ф.* Ідентичність. Потреба в гідності й політика скривдженості. – Київ : Наш Формат, 2020. – 186 с. 20. Цивілізаційна ідентичність українства: історія і сучасність / авт. кол.: О. Рафальський (керівник), Я. Калакура (науковий редактор), О. Калакура, М. Юрій. – Київ : Інститут політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2022. – 512 с. 21. *Шейко В. М.* Культура. Цивілізація. Глобалізація (кінець XIX – початок XXI ст.) : у 2 т. Т. 1 : монографія. – Харків : Основа, 2001. – 518 с. 22. *Шейко В. М.* Культура. Цивілізація. Глобалізація (кінець XIX – початок XXI ст.) : у 2 т. Т. 2 : монографія. – Харків : Основа, 2001. – 400 с. 23. *Шейко В. М.* Культура України в глобалізаційно-цивілізаційному вимірі (історико-методологічні аспекти) : монографія. – Київ : Ін-т культурології НАМУ, 2011. – 624 с.		
10.	**Історико-культурне й інтегральне геокультурне районування України. Українська культурознавча думка діаспори.** Трансформація геокультурної ситуації в Україні у XXI ст. Геокультурні особливості високоурбанізованих і низькоурбанізованих територій держави. Підтримка розвитку культури національних меншин на території України та виклики національної безпеки держави. Проблеми збереження й розвитку культури кримських татар. Культура гагаузів та її популяризація в європейському просторі. Дослідження феномену	Практично-семінарське заняття Самостійна робота	1. Антропологічний код української культури і цивілізації (у двох книгах) О. О. Рафальський (кер. автор. кол.), Я. С. Калакура, В. П. Коцур, М. Ф. Юрій (наук. ред.). Київ. ІПіЕНД ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2020. Кн. 1. 432 с.; Кн. 2. 536 с. 2. *Влах М.* Вербальна мова суспільної географії: становлення і розвиток : монографія. Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2022. 488 с. 3. Релігія в контексті соціокультурних трансформацій України : колективна монографія / Відп. ред. – д. філос. н. Л. Филипович. – Київ, 2009. 296 с. URL: https://uars.info/index.php/uars/issue/view/2009_50/PDF 4. *Ровенчак І. І.* Географія культури: проблеми теорії, методології та методики дослідження. – Львів : ЛНУ, 2008. – 240 с. 5. *Ровенчак І., Котик Л.* Геокультура і геоосвіта України : навч. посіб. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2020. – 164 с. 6. Україна як цивілізаційний суб'єкт	(2 год.) Опрацювати питання семінарського заняття з рекомендованої літератури. (1 год.)	До наступного заняття

	караїмів в українському просторі. 1. Виконати картосхему «Історико-культурне районування України»: показати способом ареалів – історико-культурні райони України, способом значків — центри історико-культурних районів (автор районування – І. Ровенчак) (дод. Е.1 навч. посіб. «Геокультура…»). Дати коротку характеристику виокремлених історико-культурних районів держави. 2. Виконати картосхему інтегральне геокультурне районування України: показати способом ареалів – інтегральні геокультурні райони України, способом значків – центри інтегральних геокультурних районів (автор районування – І. Ровенчак) (дод. Е.2 навч. посіб. «Геокультура…»). Дати коротку характеристику виокремлених інтегральних геокультурних районів держави.		історії та сучасності: національна доповідь / Ред. кол.: С. І. Пирожков, В. А. Смолій, Г. В. Боряк та ін. Київ : Ніка-Центр, 2020. 356 с.		
11.	**Тема 6.** ***Геопросторові особливості формування традиційної культури. Географія елементів духовної культури.***	Лекція Самостійна робота	1. *Буравченкова С., Тюрменко І., Коб Є., Рудик П.* Культурологія: теорія та історія культури. Київ : ЦУЛ, 2019. 368 с. 2. *Влах М.* Вербальна мова суспільної географії: становлення і розвиток : монографія. Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2022. 488 с. 3. *Ваннер К., Буйських Ю.* Антропологія релігії. Порівняльні студії від Прикарпаття до Кавказу. – Київ : Вид-во «Дух і літера», 2019. – 440 с. 4. *Колодний А. М.* Феномен релігієзнавства : монографія. – Київ : Інтерсервіс, 2020. – 248 с. 5. *Костащук І. І.* Географія релігії як суспільно-географічна наука // Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. Сер. Географічні науки. 2018. Вип. 18 (376). С. 60–66. 6. *Лубський В. І., Лубська М. В.* Історія релігій світу. – Київ : ТОВ «Вид-во «Центр навчальної літератури», 2017. – 776 с.	(2 год.) (--- год.)	До наступного заняття

			7. *Павлов С.В., Мезенцев К.В., Любіцева О.О*. Географія релігій. – Київ: Артек, 1999. – 504 с. 8. Релігієзнавство: історія та теорія релігії : підручник / [О. М. Єременко, Н. С. Звонок, Я. В. Кічук та ін.] ; за заг. ред. О. М. Єременка, О. О. Смоліної. – Сєвєродонецьк : вид-во СНУ ім. В. Даля, 2017. – 268 с. 9. *Ровенчак І.І.* Географія культури: проблеми теорії, методології та методики дослідження. – Львів: ЛНУ, 2008. – 240 с. 10. *Ровенчак І., Котик Л.* Геокультура і геоосвіта України : навч. посіб. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2020. – 164 с. 11. *Титаренко В. В., Горкуша О. В.* Релігієзнавство : посіб. для студ. вищих навчальних закладів денної, заочної та дистанційної форм навчання / Титаренко В.В., д.філос.н., доц., Горкуша О.В., к.філос.н. – Київ : КУБГ, 2021. – 137 с. 12. *Філоненко Ю. М.* Географія релігій : навч. посіб. – Ніжин : Вид-во НДУ ім. Миколи Гоголя, 2006. – 256 с.		
12.	**Географія основних складових духовної культурної спадщини України.**	Семінарське заняття	1. Антропологічний код української культури і цивілізації (у двох книгах) О. О. Рафальський (кер. автор. кол.), Я. С. Калакура, В. П. Коцур, М. Ф. Юрій (наук. ред.). Київ. ІПіЕНД ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2020. Кн. 1. 432 с.; Кн. 2. 536 с. 2. *Ваннер К., Буйських Ю.* Антропологія релігії. Порівняльні студії від Прикарпаття до Кавказу. – Київ : Вид-во «Дух і літера», 2019. – 440 с. 3. Історія релігії в Україні : навч. посіб. / А. М. Колодний, П. Л. Яроцький, Б. О. Лобовик та ін.; за ред. А. М. Колодного, П. Л. Яроцького. – Київ : Знання, КОО, 1999. – 735 с. 4. Історія української культури : навч. посіб. / В. М. Шейко, В. Я. Білоцерківський. – Київ : Знання, 2009. – 413 с. 5. *Ровенчак І.І.* Географія культури: проблеми теорії, методології та методики дослідження. – Львів: ЛНУ, 2008. – 240 с. 6. *Ровенчак І., Котик Л.* Геокультура і геоосвіта України : навч. посіб. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2020. – 164 с. 7. *Сегеда С. П.* Антропологія : підручник для студентів гуманітар. спец. вищ. навч. закл. – Київ : Либідь, 2009. – 424 с. 8. *Титаренко В. В., Горкуша О. В.* Релігієзнавство : посіб. для студ. вищих навчальних закладів денної, заочної та дистанційної форм	Розкрити особливості формування традиційних промислів і ремесел, їхня регіональна специфіка та регіональні риси духовної культури. (2 год.)	До наступного заняття
		Самостійна робота		Опрацювати питання семінарського заняття з рекомендованої літератури. (1 год.)	

			навчання / Титаренко В.В., д.філос.н., доц., Горкуша О.В., к.філос.н. – Київ : КУБГ, 2021. – 137 с. 9. Україна як цивілізаційний суб'єкт історії та сучасності: національна доповідь / Ред. кол.: С. І. Пирожков, В. А. Смолій, Г. В. Боряк та ін. Київ : Ніка-Центр, 2020. 356 с.		
13.	**Тема 7.** ***Географія елементів матеріальної культури: загальні закономірності (харчування, житло, одяг). Господарсько-культурні типи.***	Лекція	1. Антропологічний код української культури і цивілізації (у двох книгах) О. О. Рафальський (кер. автор. кол.), Я. С. Калакура, В. П. Коцур, М. Ф. Юрій (наук. ред.). Київ. ІПіЕНД ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2020. Кн. 1. 432 с.; Кн. 2. 536 с. 2. *Ваннер К., Буйських Ю.* Антропологія релігії. Порівняльні студії від Прикарпаття до Кавказу. – Київ : Вид-во «Дух і літера», 2019. – 440 с. 3. Історія релігії в Україні : навч. посіб. / А. М. Колодний, П. Л. Яроцький, Б. О. Лобовик та ін.; за ред. А. М. Колодного, П. Л. Яроцького. – Київ : Знання, КОО, 1999. – 735 с. 4. Історія світової культури : навч. посіб. / В. М. Шейко, О. А. Гаврюшенко, О. В. Кравченко. – Київ : Кондор, 2006. – 407 с. 5. Історія української культури : навч. посіб. / В. М. Шейко, В. Я. Білоцерківський. – Київ : Знання, 2009. – 413 с. 6. *Ровенчак І.І.* Географія культури: проблеми теорії, методології та методики дослідження. – Львів: ЛНУ, 2008. – 240 с. 7. *Ровенчак І., Котик Л.* Геокультура і геоосвіта України : навч. посіб. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2020. – 164 с. 8. *Сегеда С. П.* Антропологія : підручник для студентів гуманітар. спец. вищ. навч. закл. – Київ : Либідь, 2009. – 424 с. 9. *Титаренко В. В., Горкуша О. В.* Релігієзнавство : посіб. для студ. вищих навчальних закладів денної, заочної та дистанційної форм навчання / Титаренко В.В., д.філос.н., доц., Горкуша О.В., к.філос.н. – Київ : КУБГ, 2021. – 137 с. 10. Україна як цивілізаційний суб'єкт історії та сучасності: національна доповідь / Ред. кол.: С. І. Пирожков, В. А. Смолій, Г. В. Боряк та ін. Київ : Ніка-Центр, 2020. 356 с.	(2 год.)	До наступного заняття
		Самостійна робота		(--- год.)	

14.	**Географія основних складових матеріальної культурної спадщини України.**	Семінарське заняття	1. Антропологічний код української культури і цивілізації (у двох книгах) О. О. Рафальський (кер. автор. кол.), Я. С. Калакура, В. П. Коцур, М. Ф. Юрій (наук. ред.). Київ. ІПіЕНД ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2020. Кн. 1. 432 с.; Кн. 2. 536 с. 2. *Ваннер К., Буйських Ю.* Антропологія релігії. Порівняльні студії від Прикарпаття до Кавказу. – Київ : Вид-во «Дух і літера», 2019. – 440 с. 3. Історія української культури : навч. посіб. / В. М. Шейко, В. Я. Білоцерківський. – Київ : Знання, 2009. – 413 с. 4. Культурологія : енциклопедичний словник / за ред. В. П. Мельника. – Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2013. – 508 с. 5. *Ровенчак І.І.* Географія культури: проблеми теорії, методології та методики дослідження. – Львів: ЛНУ, 2008. – 240 с. 6. *Ровенчак І., Котик Л.* Геокультура і геоосвіта України : навч. посіб. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2020. – 164 с. 7. *Сегеда С. П.* Антропологія : підручник для студентів гуманітар. спец. вищ. навч. закл. – Київ : Либідь, 2009. – 424 с.	(2 год.)	До наступного заняття
		Самостійна робота		Опрацювати питання семінарського заняття з рекомендованої літератури. (1 год.)	
15.	**Тема 8.** ***Геокультурне районування світу (цивілізаційний підхід).*** Геокультурні регіони та цивілізації світу. Культурно-релігійні особливості Європи, Азії, Африки, Америки. ***Глобалізація та культурна диференціація. Етнокультурне районування України.***	Лекція	1. Антропологічний код української культури і цивілізації (у двох книгах) О. О. Рафальський (кер. автор. кол.), Я. С. Калакура, В. П. Коцур, М. Ф. Юрій (наук. ред.). Київ. ІПіЕНД ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2020. Кн. 1. 432 с.; Кн. 2. 536 с. 2. *Ваннер К., Буйських Ю.* Антропологія релігії. Порівняльні студії від Прикарпаття до Кавказу. – Київ : Вид-во «Дух і літера», 2019. – 440 с. 3. *Ровенчак І.І.* Географія культури: проблеми теорії, методології та методики дослідження. – Львів: ЛНУ, 2008. – 240 с. 4. *Ровенчак І., Котик Л.* Геокультура і геоосвіта України : навч. посіб. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2020. – 164 с. 5. *Шейко В. М.* Культура. Цивілізація. Глобалізація (кінець XIX – початок XXI ст.) : у 2 т. Т. 1 : монографія. – Харків : Основа, 2001. – 518 с. 6. *Шейко В. М.* Культура. Цивілізація. Глобалізація (кінець XIX – початок XXI ст.) : у 2 т. Т. 2 : монографія. – Харків : Основа, 2001. – 400 с. 7. *Шейко В. М.* Культура України в глобалізаційно-цивілізаційному вимірі (історико-методологічні аспекти) : монографія. – Київ : Ін-т культурології НАМУ, 2011. – 624 с.	(2 год.)	До наступного заняття
		Самостійна робота		Опрацювати питання лекції з рекомендованої літератури. (1 год.)	

16.	**Субкультури: географія та історія формування** (*студент обирає одну субкультуру і характеризує її*). 1. Обґрунтування приналежності до субкультури. 2. Історія виникнення. 3. Основні риси. 4. Відомі носії, адепти. 5. Канали поширення: музика, вчення та ін. 6. Географія субкультури та її осередки. 7. Елементи традиційних культур як складові субкультури.	Семінарське заняття	1. *Білецький М., Ванда І., Котик Л.* Соціальна географія : навч. посіб. – Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2019. – 328 с. 2. *Ровенчак І.І.* Географія культури: проблеми теорії, методології та методики дослідження. – Львів: ЛНУ, 2008. – 240 с. 3. *Ровенчак І., Котик Л.* Геокультура і геоосвіта України : навч. посіб. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2020. – 164 с.	Виявити динамічність і одночасну конгломеративність культури, культурні дифузії, які формуються під впливом глобалізації на основі дослідження і аналізу поточних джерел. (2 год.)	До наступного заняття
		Самостійна робота		Опрацювати питання семінарського заняття з рекомендованої літератури. (1 год.)	
Змістовний модуль 2. ГЕОГРАФІЯ РЕЛІГІЇ ЯК ПІДСИСТЕМА ГЕОГРАФІЇ КУЛЬТУРИ					
17.	**Тема 9.** ***Етапи розвитку географії релігій.*** Світоглядно-методологічні основи наукового дискурсу релігії. Структура релігії: релігійна свідомість, культ, релігійні організації.	Лекція	1. *Ваннер К.*, *Буйських Ю.* Антропологія релігії. Порівняльні студії від Прикарпаття до Кавказу. – Київ : Вид-во «Дух і літера», 2019. – 440 с. 2. *Колодний А. М.* Феномен релігієзнавства : монографія. – Київ : Інтерсервіс, 2020. – 248 с. 3. *Костащук І. І.* Географія релігії як суспільно-географічна наука // Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. Сер. Географічні науки. 2018. Вип. 18 (376). С. 60–66. 4. *Лубський В. І., Лубська М. В.* Історія релігій світу. – Київ : ТОВ «Вид-во «Центр навчальної літератури», 2017. – 776 с. 5. *Павлов С.В., Мезенцев К.В., Любіцева О.О*. Географія релігій. – Київ: Артек, 1999. – 504 с. 6. Релігієзнавство: історія та теорія релігії : підручник / [О. М. Єременко, Н. С. Звонок, Я. В. Кічук та ін.] ; за заг. ред. О. М. Єременка, О. О. Смоліної. – Сєвєродонецьк : вид-во СНУ ім. В. Даля, 2017. – 268 с. 7. *Ровенчак І.І.* Географія культури: проблеми теорії, методології та методики дослідження. – Львів: ЛНУ, 2008. – 240 с. 8. *Ровенчак І., Котик Л.* Геокультура і геоосвіта України : навч. посіб. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2020. – 164 с. 9. *Титаренко В. В., Горкуша О. В.* Релігієзнавство : посіб. для студ. вищих навчальних закладів денної, заочної та дистанційної форм навчання / Титаренко В.В., д.філос.н., доц., Горкуша О.В., к.філос.н. – Київ : КУБГ,	(2 год.)	До наступного заняття
		Самостійна робота		(--- год.)	

			2021. – 137 с. 10. *Філоненко Ю. М.* Географія релігій : навч. посіб. – Ніжин : Вид-во НДУ ім. Миколи Гоголя, 2006. – 256 с.		
18.	**Етапи розвитку географії релігій.** Світоглядно-методологічні основи наукового дискурсу релігії. Структура релігії: релігійна свідомість, культ, релігійні організації.	Семінарське заняття	1. *Ваннер К.*, *Буйських Ю.* Антропологія релігії. Порівняльні студії від Прикарпаття до Кавказу. – Київ : Вид-во «Дух і літера», 2019. – 440 с. 2. Історія релігії в Україні : навч. посіб. / А. М. Колодний, П. Л. Яроцький, Б. О. Лобовик та ін.; за ред. А. М. Колодного, П. Л. Яроцького. – Київ : Знання, КОО, 1999. – 735 с. 3. *Колодний А. М.* Феномен релігієзнавства : монографія. – Київ : Інтерсервіс, 2020. – 248 с. 4. *Костащук І. І.* Географія релігії як суспільно-географічна наука // Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. Сер. Географічні науки. 2018. Вип. 18 (376). С. 60–66. 5. *Лубський В. І.*, *Лубська М. В.* Історія релігій світу. – Київ : ТОВ «Вид-во «Центр навчальної літератури», 2017. – 776 с. 6. *Павлов С.В., Мезенцев К.В., Любіцева О.О.* Географія релігій. – Київ: Артек, 1999. – 504 с. 7. Релігієзнавство: історія та теорія релігії : підручник / [О. М. Єременко, Н. С. Звонок, Я. В. Кічук та ін.] ; за заг. ред. О. М. Єременка, О. О. Смоліної. – Сєвєродонецьк : вид-во СНУ ім. В. Даля, 2017. – 268 с. 8. *Ровенчак І.І.* Географія культури: проблеми теорії, методології та методики дослідження. – Львів: ЛНУ, 2008. – 240 с. 9. *Ровенчак І., Котик Л.* Геокультура і геоосвіта України : навч. посіб. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2020. – 164 с. 10. *Сегеда С. П.* Антропологія : підручник для студентів гуманітар. спец. вищ. навч. закл. – Київ : Либідь, 2009. – 424 с. 11. *Титаренко В. В., Горкуша О. В.* Релігієзнавство : посіб. для студ. вищих навчальних закладів денної, заочної та дистанційної форм навчання / Титаренко В.В., д.філос.н., доц., Горкуша О.В., к.філос.н. – Київ : КУБГ, 2021. – 137 с. 12. *Філоненко Ю. М.* Географія релігій : навч. посіб. – Ніжин : Вид-во НДУ ім. Миколи Гоголя, 2006. – 256 с.	(2 год.)	До наступного заняття
		Самостійна робота		Опрацювати питання семінарського заняття з рекомендованої літератури. (1 год.)	

19.	**Тема 10. *Первісні форми релігії*** (анімізм, тотемізм, фетишизм, магія, культ предків, табу, шаманізм). Просторова зумовленість первісних вірувань. ***Міфи і міфологія.*** Основні міфологічні системи. ***Стародавні організовані системи релігії.***	Лекція Самостійна робота	1. *Білик С.* Міф, міфологія, містерії – ключ до розуміння Античності // Психологія і суспільство. – 2013. – № 3. – С. 65–71. 2. *Ваннер К., Буйських Ю.* Антропологія релігії. Порівняльні студії від Прикарпаття до Кавказу. – Київ : Вид-во «Дух і літера», 2019. – 440 с. 3. Історія світової і вітчизняної культури : курс лекцій. 2005. 164 с. URL: http://politics.ellib.org.ua/pages-4179.html 4. *Лозко Г.* Боги і народи. Етносоціальний вимір. Курс релігієзнавства. – Тернопіль : Вид-во «Мандрівець», 2015. – 624 с. 5. *Лубський В. І., Лубська М. В.* Історія релігій світу. – Київ : ТОВ «Вид-во «Центр навчальної літератури», 2017. – 776 с. 6. Міфологія : навч. посіб. / укл. О. Дарморіз. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2010. – 248 с. 7. *Павлов С.В., Мезенцев К.В., Любіцева О.О.* Географія релігій. – Київ: Артек, 1999. – 504 с. 8. Релігієзнавство: історія та теорія релігії : підручник / [О. М. Єременко, Н. С. Звонок, Я. В. Кічук та ін.] ; за заг. ред. О. М. Єременка, О. О. Смоліної. – Сєвєродонецьк : вид-во СНУ ім. В. Даля, 2017. – 268 с. 9. *Ровенчак І.І.* Географія культури: проблеми теорії, методології та методики дослідження. – Львів: ЛНУ, 2008. – 240 с. 10. *Ровенчак І., Котик Л.* Геокультура і геоосвіта України : навч. посіб. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2020. – 164 с. 11. *Сегеда С. П.* Антропологія : підручник для студентів гуманітар. спец. вищ. навч. закл. – Київ : Либідь, 2009. – 424 с. 12. *Станко В. Н., Гладких М. І., Сегеда С. П.* Історія первісного суспільства : підручник для студентів гуманітарних спеціальностей ВНЗ. – Київ : Либідь, 1999. – 240 с. 13. *Титаренко В. В., Горкуша О. В.* Релігієзнавство : посіб. для студ. вищих навчальних закладів денної, заочної та дистанційної форм навчання / Титаренко В.В., д.філос.н., доц., Горкуша О.В., к.філос.н. – Київ : КУБГ, 2021. – 137 с. 14. *Філоненко Ю. М.* Географія релігій : навч. посіб. – Ніжин : Вид-во НДУ ім. Миколи Гоголя, 2006. – 256 с.	(2 год.) (--- год.)	До наступного заняття

20.	**Первісні форми релігії (анімізм, тотемізм, фетишизм, магія, культ предків, табу, шаманізм). Просторова зумовленість первісних вірувань. Міфи і міфологія. Основні міфологічні системи.**	Семінарське заняття	1. *Білик С.* Міф, міфологія, містерії – ключ до розуміння Античності // Психологія і суспільство. – 2013. – № 3. – С. 65–71. 2. *Ваннер К., Буйських Ю.* Антропологія релігії. Порівняльні студії від Прикарпаття до Кавказу. – Київ : Вид-во «Дух і літера», 2019. – 440 с. 3. Історія світової і вітчизняної культури : курс лекцій. 2005. 164 с. URL: http://politics.ellib.org.ua/pages-4179.html 4. *Лубський В. І., Лубська М. В.* Історія релігій світу. – Київ : ТОВ «Вид-во «Центр навчальної літератури», 2017. – 776 с. 5. Магія повсякдення давніх слов'ян. Нариси / кол. авт.; за ред. С. Горбаненка. – Київ : Академперіодика, 2022. – 210 с. 6. Міфологія / В. Л. Скуратівський // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / редкол. : І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – Київ: Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2019. URL: https://esu.com.ua/article-68971. 7. Міфологія : навч. посіб. / укл. О. Дарміріз. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2010. – 248 с. 8. *Павлов С.В., Мезенцев К.В., Любіцева О.О.* Географія релігій. – Київ: Артек, 1999. – 504 с. 9. *Ровенчак І.І.* Географія культури: проблеми теорії, методології та методики дослідження. – Львів: ЛНУ, 2008. – 240 с. 10. *Сегеда С. П.* Антропологія : підручник для студентів гуманітар. спец. вищ. навч. закл. – Київ : Либідь, 2009. – 424 с. 11. *Станко В. Н., Гладких М. І., Сегеда С. П.* Історія первісного суспільства : підручник для студентів гуманітарних спеціальностей ВНЗ. – Київ : Либідь, 1999. – 240 с. 12. *Філоненко Ю. М.* Географія релігій : навч. посіб. – Ніжин : Вид-во НДУ ім. Миколи Гоголя, 2006. – 256 с. 13. *Шевчук Л. Т.* Сакральна географія : навч. посіб. – Львів : Вид. центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2000. – 160 с.	Родоплемінні культи: їх історія, періодизація та класифікація. Структура і дослідження міфу. Види міфів. Міфи давніх українців. (2 год.)	До наступного заняття
		Самостійна робота		Опрацювати питання семінарського заняття з рекомендованої літератури. (1 год.)	
21.	**Тема 11. *Світові релігії та глобальний світ. Етно-національна типологія релігії (регіональний аспект).*** Християнство: конфесійна структура світу. Іслам: регіональні особливості. Юдаїзм та традиційні релігії світу.	Лекція	1. Атлас біблійної історії / за ред. Д. Причарда. – Київ : Картографія, 2010. – 192 с. 2. *Ваннер К., Буйських Ю.* Антропологія релігії. Порівняльні студії від Прикарпаття до Кавказу. – Київ : Вид-во «Дух і літера», 2019. – 440 с. 3. *Костащук І.І.* Релігійний простір України: суспільно-географічне дослідження. – Чернівці: ЧНУ, 2018. – 512 с.	(2 год.)	До наступного заняття

	Буддизм: географія поширення. Індуїзм і релігії Південної та Східної Азії.	Самостійна робота	4. *Лозко Г.* Боги і народи. Етносоціальний вимір. Курс релігієзнавства. – Тернопіль : Вид-во «Мандрівець», 2015. – 624 с. 5. *Лубський В. І., Лубська М. В.* Історія релігій світу. – Київ : ТОВ «Вид-во «Центр навчальної літератури», 2017. – 776 с. 6. Магія повсякдення давніх слов'ян. Нариси / кол. авт.; за ред. С. Горбаненка. – Київ : Академперіодика, 2022. – 210 с. 7. *Павлов С.В., Мезенцев К.В., Любіцева О.О.* Географія релігій. – Київ: Артек, 1999. – 504 с. 8. Релігієзнавство: історія та теорія релігії : підручник / [О. М. Єременко, Н. С. Звонок, Я. В. Кічук та ін.] ; за заг. ред. О. М. Єременка, О. О. Смоліної. – Сєвєродонецьк : вид-во СНУ ім. В. Даля, 2017. – 268 с. 9. *Ровенчак І.І.* Географія культури: проблеми теорії, методології та методики дослідження. – Львів: ЛНУ, 2008. – 240 с. 10. *Сегеда С. П.* Антропологія : підручник для студентів гуманітар. спец. вищ. навч. закл. – Київ : Либідь, 2009. – 424 с. 11. *Станко В. Н., Гладких М. І., Сегеда С. П.* Історія первісного суспільства : підручник для студентів гуманітарних спеціальностей ВНЗ. – Київ : Либідь, 1999. – 240 с. 12. *Титаренко В. В., Горкуша О. В.* Релігієзнавство : посіб. для студ. вищих навчальних закладів денної, заочної та дистанційної форм навчання / Титаренко В.В., д.філос.н., доц., Горкуша О.В., к.філос.н. – Київ : КУБГ, 2021. – 137 с. 13. *Філоненко Ю. М.* Географія релігій : навч. посіб. – Ніжин : Вид-во НДУ ім. Миколи Гоголя, 2006. – 256 с. 14. Rovenchak I. I., Perkhach O. R., Babii A. I. Natural-geographic objects in the New Testament. *Geology, Geography and Geoecology*. Dnipro, 2022. Vol. 2. P. 390–397. (*Web of Science*).	Опрацювати питання лекції з рекомендованої літератури. (1 год.)	
22.	**Світові релігії та глобальний світ.** ➢ Християнство: конфесійна структура світу. ➢ *Біблія* як культурно-історичний феномен. ➢ Іслам: регіональні особливості. *Коран*. ➢ Юдаїзм та традиційні релігії світу. *Тора*. ➢ Буддизм: географія поширення. *Трипітака*. ➢ Індуїзм і релігії	Практично-семінарське заняття	1. Атлас біблійної історії / за ред. Д. Причарда. – Київ : Картографія, 2010. – 192 с. 2. *Бучко Ж. Р.* Релігієзнавство: історія і сучасність. – Львів: Світ, 2019. – 312 с. 3. *Ваннер К., Буйських Ю.* Антропологія релігії. Порівняльні студії від Прикарпаття до Кавказу. – Київ : Вид-во «Дух і літера», 2019. – 440 с. 4. *Лозко Г.* Боги і народи. Етносоціальний вимір. Курс релігієзнавства. – Тернопіль : Вид-во «Мандрівець», 2015. – 624 с. 5. *Лубський В. І., Лубська М. В.* Історія	Буддизм та бойові мистецтва. Хрестові походи у релігійній, політичній та економічній площинах. Вселенські собори та їх значення в історії християнства та розвитку суспільства. Політичний іслам.	До наступного заняття

	Південної та Східної Азії. *Шруті. Смріті. Веди. Упанішади. Бгагавадгіта. Махабхарата. Рамаяна.*		релігій світу. – Київ : ТОВ «Вид-во «Центр навчальної літератури», 2017. – 776 с. 6. Легенди Китаю: «Король мавп», «Лотосовий ліхтар», «Легенда про Дзінвей» / пер. з китайської М. Савченко. Київ : Сафран, 2020. 244 с. 7. *Павлов С.В., Мезенцев К.В., Любіцева О.О.* Географія релігій. – Київ: Артек, 1999. – 504 с. 8. *Ровенчак І.І.* Географія культури: проблеми теорії, методології та методики дослідження. – Львів: ЛНУ, 2008. – 240 с. 9. *Титаренко В. В., Горкуша О. В.* Релігієзнавство : посіб. для студ. вищих навчальних закладів денної, заочної та дистанційної форм навчання / Титаренко В.В., д.філос.н., доц., Горкуша О.В., к.філос.н. – Київ : КУБГ, 2021. – 137 с. 10. *Філоненко Ю. М.* Географія релігій : навч. посіб. – Ніжин : Вид-во НДУ ім. Миколи Гоголя, 2006. – 256 с. 11. *Шевчук Л. Т.* Сакральна географія : навч. посіб. – Львів : Вид. центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2000. – 160 с. 12. Rovenchak I. I., Perkhach O. R., Babii A. I. Natural-geographic objects in the New Testament. *Geology, Geography and Geoecology*. Dnipro, 2022. Vol. 2. P. 390–397. (*Web of Science*).	Особливості правової системи в ісламських країнах. (2 год.)	
		Самостійна робота		Опрацювати питання практичного заняття з рекомендованої літератури. (1 год.)	
23.	**Тема 12. *Новітні релігійні течії (неохристиянство, орієнталістські релігійні рухи, синкретичні релігійні рухи, неоязичництво).***	Лекція	1. *Бучко Ж. Р.* Релігієзнавство: історія і сучасність. – Львів: Світ, 2019. – 312 с. 2. *Колодний А. М., Филипович Л.О.* Церква Ісуса Христа Святих останніх днів в її історії і сьогоденні : монографія – Київ : Інтерсервіс, 2020. – 246 с. URL: https://ure-online.info/wp-content/uploads/2025/10/cishod.pdf 3. *Колесник І. М.* Новітні релігійні течії та рухи : навчально-методичний посібник. – Львів, 2016. – 152 с. URL: https://filos.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2014/12/New-Religious-Movements.pdf 4. *Костащук І.І.* Релігійний простір України: суспільно-географічне дослідження. – Чернівці: ЧНУ, 2018. – 512 с. 5. *Лубський В. І., Лубська М. В.* Історія релігій світу. – Київ : ТОВ «Вид-во «Центр навчальної літератури», 2017. – 776 с. 6. *Павлов С.В., Мезенцев К.В., Любіцева О.О.* Географія релігій. – Київ: Артек, 1999. – 504 с. 7. Релігієзнавство: історія та теорія релігії : підручник / [О. М. Єременко, Н. С. Звонок, Я. В. Кічук та ін.] ; за заг. ред. О. М. Єременка, О. О. Смоліної. – Сєвєродонецьк : вид-во СНУ	(2 год.)	До наступного заняття
		Самостійна робота		Опрацювати питання лекції з рекомендованої літератури. (1 год.)	

			ім. В. Даля, 2017. – 268 с. 8. *Ровенчак І., Котик Л.* Геокультура і геоосвіта України : навч. посіб. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2020. – 164 с. 9. *Ровенчак І. І.* Географія культури: проблеми теорії, методології та методики дослідження. – Львів: ЛНУ, 2008. – 240 с. 10. *Титаренко В. В., Горкуша О. В.* Релігієзнавство : посіб. для студ. вищих навчальних закладів денної, заочної та дистанційної форм навчання / Титаренко В.В., д.філос.н., доц., Горкуша О.В., к.філос.н. – Київ : КУБГ, 2021. – 137 с. 11. *Титаренко В. В.* Нові релігійні утворення як форма сучасної маскультури // Українське релігієзнавство. – 2009. – № 50. – С. 27–35. doi:10.32420/2009.50.2029 12. *Філоненко Ю. М.* Географія релігій : навч. посіб. – Ніжин : Вид-во НДУ ім. Миколи Гоголя, 2006. – 256 с. 13. *Яроцький П. Л.* Релігієзнавство: Сучасні релігійні процеси у світі й Україні. Київ : Кондор, 2013. 442 с.		
24.	**Новітні релігійні течії: неохристиянство, орієнталістські релігійні рухи, синкретичні релігійні рухи, неоязичництво.** Релігійні рухи (новітні релігійні рухи, течії) та секуляризація змінюють суспільну свідомість та політичні процеси.	Практично-семінарське заняття	1. *Бучко Ж. Р.* Релігієзнавство: історія і сучасність. – Львів: Світ, 2019. – 312 с. 2. *Ваннер К., Буйських Ю.* Антропологія релігії. Порівняльні студії від Прикарпаття до Кавказу. – Київ : Вид-во «Дух і літера», 2019. – 440 с. 3. *Колодний А. М., Филипович Л.О.* Церква Ісуса Христа Святих останніх днів в її історії і сьогоденні : монографія – Київ : Інтерсервіс, 2020. – 246 с. URL: https://ure-online.info/wp-content/uploads/2025/10/cishod.pdf 4. *Колесник І. М.* Новітні релігійні течії та рухи : навчально-методичний посібник. – Львів, 2016. – 152 с. URL: https://filos.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2014/12/New-Religious-Movements.pdf 5. *Костащук І.І.* Релігійний простір України: суспільно-географічне дослідження. – Чернівці: ЧНУ, 2018. – 512 с. 6. *Лубський В. І., Лубська М. В.* Історія релігій світу. – Київ : ТОВ «Вид-во «Центр навчальної літератури», 2017. – 776 с. 7. *Павлов С.В., Мезенцев К.В., Любіцева О.О.* Географія релігій. – Київ: Артек, 1999. – 504 с. 8. *Ровенчак І.І.* Географія культури: проблеми теорії, методології та методики дослідження. – Львів: ЛНУ, 2008. – 240 с. 9. *Титаренко В. В.* Нові релігійні	Нетрадиційні культи західного та східного походження. Сучасні апокаліптичні, містико-магічні та синкретичні культи, неозичництво, сатанізм. Нетрадиційні релігії (рухи, течії) в Україні. (2 год.)	До наступного заняття
		Самостійна робота		Опрацювати питання практичного заняття з рекомендованої літератури. (1 год.)	

			утворення як форма сучасної маскультури // Українське релігієзнавство. – 2009. – № 50. – С. 27–35. doi:10.32420/2009.50.2029 10. *Філоненко Ю. М.* Географія релігій : навч. посіб. – Ніжин : Вид-во НДУ ім. Миколи Гоголя, 2006. – 256 с. 11. *Яроцький П. Л.* Релігієзнавство: Сучасні релігійні процеси у світі й Україні. Київ : Кондор, 2013. 442 с.		
25.	**Тема 13.** ***Релігійне макрорайонування. Релігійна геоситуація в сучасному світі. Глобалізація та релігія. Морально-конфесійні взаємини світових релігій. Цифрова релігійність.***	Лекція	1. Атлас біблійної історії / за ред. Д. Причарда. – Київ : Картографія, 2010. – 192 с. 2. *Ваннер К., Буйських Ю.* Антропологія релігії. Порівняльні студії від Прикарпаття до Кавказу. – Київ : Вид-во «Дух і літера», 2019. – 440 с. 3. Доісламський Близький Схід: історія, релігія, культура // Збірник наукових статей за ред. М. О. Тарасенка. – Вип. 2. – Київ : Ін-тут сходознавства ім. А. Ю. Кримського НАН України, 2021. – 188 с. 4. *Зінько С.* Країни Близького Сходу в сучасних міжнародних інформаційних відношеннях : монографія. – Львів : Ліга-Прес, 2009. – 364 с. 5. *Костащук І.І.* Релігійний простір України: суспільно-географічне дослідження. – Чернівці: ЧНУ, 2018. – 512 с. 6. *Лавриш Ю.* Церква у нових медіях України: проблеми і пріоритети комунікації : монографія. – Львів : Імперіал, 2017. – 156 с. 7. *Павлов С.В., Мезенцев К.В., Любіцева О.О*. Географія релігій. – Київ: Артек, 1999. – 504 с. 8. *Ровенчак І., Котик Л.* Геокультура і геоосвіта України : навч. посіб. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2020. – 164 с. 9. *Ровенчак І.І.* Географія культури: проблеми теорії, методології та методики дослідження. – Львів: ЛНУ, 2008. – 240 с. 10. *Титаренко В. В., Горкуша О. В.* Релігієзнавство : посіб. для студ. вищих навчальних закладів денної, заочної та дистанційної форм навчання / Титаренко В.В., д.філос.н., доц., Горкуша О.В., к.філос.н. – Київ : КУБГ, 2021. – 137 с. 11. *Філоненко Ю. М.* Географія релігій : навч. посіб. – Ніжин : Вид-во НДУ ім. Миколи Гоголя, 2006. – 256 с. 12. *Шевчук Л. Т.* Сакральна географія : навч. посіб. – Львів : Вид. центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2000. – 160 с. 13. *Яроцький П. Л.* Релігієзнавство: Сучасні релігійні процеси у світі й Україні. Київ : Кондор, 2013. 442 с.	(2 год.)	До наступного заняття
		Самостійна робота		Опрацювати питання лекції з рекомендованої літератури. (1 год.)	

			14. Церква та Інтернет. Документ Папської ради у справах соціальної комунікації / пер. з англ. Н. Р. Гадьо // Наукові записки УКУ. Журналістика. Медіакомунікації. – Львів, 2015. – № 7. – С. 192–207		
26.	**Релігійна геоситуація в сучасному світі. Релігійне макрорайонування. Глобалізація та релігія. Цифрова релігійність.**	Семінарське заняття	1. Атлас біблійної історії / за ред. Д. Причарда. – Київ : Картографія, 2010. – 192 с. 2. *Ваннер К.*, *Буйських Ю.* Антропологія релігії. Порівняльні студії від Прикарпаття до Кавказу. – Київ : Вид-во «Дух і літера», 2019. – 440 с. 3. Доісламський Близький Схід: історія, релігія, культура // Збірник наукових статей за ред. М. О. Тарасенка. – Вип. 2. – Київ : Ін-тут сходознавства ім. А. Ю. Кримського НАН України, 2021. – 188 с. 4. *Зінько С.* Країни Близького Сходу в сучасних міжнародних інформаційних відношеннях : монографія. – Львів : Ліга-Прес, 2009. – 364 с. 5. *Костащук І.І.* Релігійний простір України: суспільно-географічне дослідження. – Чернівці: ЧНУ, 2018. – 512 с. 6. *Павлов С.В., Мезенцев К.В., Любіцева О.О*. Географія релігій. – Київ: Артек, 1999. – 504 с. 7. *Ровенчак І.І.* Географія культури: проблеми теорії, методології та методики дослідження. – Львів: ЛНУ, 2008. – 240 с. 8. *Філоненко Ю. М.* Географія релігій : навч. посіб. – Ніжин : Вид-во НДУ ім. Миколи Гоголя, 2006. – 256 с. 9. *Шевчук Л. Т.* Сакральна географія : навч. посіб. – Львів : Вид. центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2000. – 160 с. 10. *Яроцький П. Л.* Релігієзнавство: Сучасні релігійні процеси у світі й Україні. Київ : Кондор, 2013. 442 с.	Особливості функціонування релігій крізь призму географії релігії (на прикладі релігійного макрорегіону). (2 год.)	До наступного заняття
		Самостійна робота		Опрацювати питання семінарського заняття з рекомендованої літератури. (1 год.)	
27.	**Тема 14.** ***Історико-географічні аспекти поширення релігій в Україні. Сучасна георелігійна ситуація в Україні.*** Сучасна конфесійна структура України. Регіональні особливості релігійного простору.	Лекція	1. *Брильов Д. В.* Невідомий іслам на теренах України: історія ісламу в Україні кінця XIX – початку XXI ст. : монографія (дисертація наукового ступеня доктора філософських наук, 2021). Кам'янець-Подільський : ФОП Панькова А. С., 2023. 380 с. 2. *Дашкевич Я.* Україна на перехресті світів. Релігієзнавчі й соціокультурні студії. – Київ : Вид-во УКУ, Ін-тут української археографії та джерелознавства імені М.С. Грушевського НАН України, 2016. – 656 с. 3. Історія релігії в Україні : навч. посіб. / А. М. Колодний, П. Л. Яроцький, Б. О. Лобовик та ін.; за ред. А. М. Колодного, П. Л. Яроцького. – Київ : Знання, КОО, 1999. – 735 с. 4. *Ковальчук А. С.* Географія релігій в	(2 год.)	До наступного заняття
		Самостійна робота		Опрацювати питання лекції з рекомендованої літератури. (1 год.)	

			Україні. – Львів : Вид. центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2003. – 308 с. 5. *Костащук І.І.* Релігійний простір України: суспільно-географічне дослідження. – Чернівці: ЧНУ, 2018. – 512 с. 6. *Кулініч М. М.* Релігійний простір України : монографія. – Київ : Академперіодика, 2020. – 295 с. 7. Магія повсякдення давніх слов'ян. Нариси / кол. авт.; за ред. С. Горбаненка. – Київ : Академперіодика, 2022. – 210 с. 8. *Павлов С.В., Мезенцев К.В., Любіцева О.О*. Географія релігій. – Київ: Артек, 1999. – 504 с. 9. *Ровенчак І., Котик Л.* Геокультура і геоосвіта України : навч. посіб. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2020. – 164 с. 10. *Ровенчак І.І.* Географія культури: проблеми теорії, методології та методики дослідження. – Львів: ЛНУ, 2008. – 240 с. 11. *Сегеда С. П.* У пошуках предків. Антропологія та етнічна історія України. – Київ : Наш час, 2012. – 462 с. (Сер. «Невідома Україна»). 12. *Філоненко Ю. М.* Географія релігій : навч. посіб. – Ніжин : Вид-во НДУ ім. Миколи Гоголя, 2006. – 256 с. 13. *Шевчук Л. Т.* Сакральна географія : навч. посіб. – Львів : Вид. центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2000. – 160 с.		
28.	**Історико-географічні аспекти поширення релігій в Україні. Релігії національних меншин в Україні:** ➢ іудаїзм в Україні. Хасидизм — продукт української дійсності; ➢ караїмська релігія та її історична доля; ➢ іудаїзм та караїмізм: конфесійна відмінність; ➢ іслам на українських землях; ➢ вірменська церква в Україні; ➢ релігійний світогляд циган в Україні.	Практично-семінарське заняття Самостійна робота	1. *Брильов Д. В.* Невідомий іслам на теренах України: історія ісламу в Україні кінця XIX – початку XXI ст. : монографія (дисертація наукового ступеня доктора філософських наук, 2021). Кам'янець-Подільський : ФОП Панькова А. С., 2023. 380 с. 2. *Дашкевич Я.* Україна на перехресті світів. Релігієзнавчі й соціокультурні студії. – Київ : Вид-во УКУ, Ін-тут української археографії та джерелознавства імені М.С. Грушевського НАН України, 2016. – 656 с. 3. Історія релігії в Україні : навч. посіб. / А. М. Колодний, П. Л. Яроцький, Б. О. Лобовик та ін.; за ред. А. М. Колодного, П. Л. Яроцького. – Київ : Знання, КОО, 1999. – 735 с. 4. *Ковальчук А. С.* Географія релігій в Україні. – Львів : Вид. центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2003. – 308 с. 5. *Кондратик Л.* Українська громадянська релігія: природа і становлення : монографія. – Луцьк : Надстир'я, 2020. – 216 с. 6. *Костащук І.І.* Релігійний простір України: суспільно-географічне дослідження. – Чернівці: ЧНУ, 2018. –	Залишки язичницьких звичаїв і свят у православній українській культурі. Релігії національних меншин. (2 год.) Опрацювати питання практичного заняття з рекомендованої літератури. (1 год.)	До наступного заняття

			512 с. 7. *Кулініч М. М.* Релігійний простір України : монографія. – Київ : Академперіодика, 2020. – 295 с. 8. Магія повсякдення давніх слов'ян. Нариси / кол. авт.; за ред. С. Горбаненка. – Київ : Академперіодика, 2022. – 210 с. 9. *Павлов С.В., Мезенцев К.В., Любіцева О.О.* Географія релігій. – Київ: Артек, 1999. – 504 с. 10. *Ровенчак І.І.* Географія культури: проблеми теорії, методології та методики дослідження. – Львів: ЛНУ, 2008. – 240 с. 11. *Сегеда С. П.* У пошуках предків. Антропологія та етнічна історія України. – Київ : Наш час, 2012. – 462 с. (Сер. «Невідома Україна»). 12. *Філоненко Ю. М.* Географія релігій : навч. посіб. – Ніжин : Вид-во НДУ ім. Миколи Гоголя, 2006. – 256 с. 13. *Шевчук Л. Т.* Сакральна географія : навч. посіб. – Львів : Вид. центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2000. – 160 с.		
29.	**Тема 15. *Географія паломництва у світі та в Україні.*** Визначення та різновиди релігійного туризму. Релігійні об'єкти світу. Світові паломницькі центри. Релігійні об'єкти та паломницькі центри на території України. Сакральні маршрути України та їх туристичний потенціал. Перспективи розвитку релігійного туризму та паломництва у світі та в Україні.	Лекція	1. *Кадацька Ю. А.* Релігійний туризм в Україні. URL: http://tourism-book.com/books/book-29/ 2. *Ковальчук А. С.* Географія релігій в Україні. – Львів : Вид. центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2003. – 308 с. 3. *Короленко В. І.* Релігієзнавство : навч. посібник. – Київ : Центр учбової літератури, 2014. – 368 с. 4. *Костащук І. І.* Релігійний простір України: суспільно-географічне дослідження. – Чернівці: ЧНУ, 2018. – 512 с. 5. *Любіцева О. О., Парфіненко А. Ю., Сідоров В. І.* Туристичне країнознавство: підручник. Київ : Знання, 2015. 551 с. 6. *Любіцева О. О., Романчук С. П.* Паломництво та релігійний туризм: навч. посібник. Київ : Альтерпрес, 2011. 416 с. 7. *Мацола В. А.* Релігійний туризм : навч.-метод. посіб. – Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2017. – 180 с. 8. *Мацола В. А.* Паломництво у світових релігіях. – Львів : Сполом, 2018. – 200 с. 9. *Павлов С.В., Мезенцев К.В., Любіцева О.О.* Географія релігій. – Київ: Артек, 1999. – 504 с. 10. *Панченко С. А.* Релігійний туризм в Україні: стан, потенціал, перспективи : монографія. Київ : Автограф, 2019. 163 с. 11. *Патійчук В. О., Якубович Р. П.* Релігійно-паломницький туризм як один з чинників регіонального розвитку економіки України.	(2 год.)	До наступного заняття
		Самостійна робота		Опрацювати питання лекції з рекомендованої літератури. (1 год.)	

			URL: https://tourlib.net/statti_ukr/patijchuk3.htm 12. *Ровенчак І.І.* Географія культури: проблеми теорії, методології та методики дослідження. – Львів: ЛНУ, 2008. – 240 с. 13. *Сапєлкіна З. П.* Релігія і культура. Релігійний туризм: навч. посіб. Київ : Вид-во Акад. праці і соц. відносин Федер. профспілок України, 2012. 220 с. 14. *Чередниченко А. О.* Розвиток релігійного туризму як шлях до відновлення туристичної галузі в умовах соціально-економічної кризи // Вісник економіки транспорту і промисловості. 2017. Вип. 58. С. 226–232. 15. *Чміль О., Чміль В.* Релігієзнавчі мандрівки та релігійний туризм. URL: https://tourlib.net/statti_ukr/chmil.htm		
30.	**Сучасна георелігійна ситуація в Україні. Сучасна конфесійна структура України. Регіональні особливості релігійного (церковно-релігійного) простору та вплив російсько-української війни. Українська релігієзнавча думка діаспори.**	Семінарське заняття	1. *Брильов Д. В.* Невідомий іслам на теренах України: історія ісламу в Україні кінця XIX – початку XXI ст. : монографія (дисертація наукового ступеня доктора філософських наук, 2021). Кам'янець-Подільський : ФОП Панькова А. С., 2023. 380 с. 2. *Гадьо Н. Р.* Католицька Церква і комунікація: від слова до онлайну // Теле- та радіожурналістика. – Львів, 2014. – Вип. 13. – С. 182–191. 3. *Дашкевич Я.* Україна на перехресті світів. Релігієзнавчі й соціокультурні студії. – Київ : Вид-во УКУ, Ін-тут української археографії та джерелознавства імені М.С. Грушевського НАН України, 2016. – 656 с. 4. *Жидков М.* Інтернет-ресурси в діяльності релігійних організацій // Політичний менеджмент. – 2009. – № 4. – С. 119–124. URL: https://ipiend.gov.ua/wp-content/uploads/2018/07/zhydkov_internet.pdf 5. Історія релігії в Україні : навч. посіб. / А. М. Колодний, П. Л. Яроцький, Б. О. Лобовик та ін.; за ред. А. М. Колодного, П. Л. Яроцького. – Київ : Знання, КОО, 1999. – 735 с. 6. *Ковальчук А. С.* Географія релігій в Україні. – Львів : Вид. центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2003. – 308 с. 7. *Кондратик Л.* Українська громадянська релігія: природа і становлення : монографія. – Луцьк : Надстир'я, 2020. – 216 с. 8. *Костащук І.І.* Релігійний простір України: суспільно-географічне дослідження. – Чернівці: ЧНУ, 2018. – 512 с. 9. *Лавриш Ю.* Церква у нових медіях	Сучасні проблеми з релігійною ідентичністю в Україні. Зміни регіональних особливостей церковно-релігійного простору внаслідок російсько-української війни. (2 год.)	До наступного заняття
		Самостійна робота		Опрацювати питання семінарського заняття з рекомендованої літератури. (1 год.)	

			України: проблеми і пріоритети комунікації : монографія. – Львів : Імперіал, 2017. – 156 с. 10. *Павлов С.В., Мезенцев К.В., Любіцева О.О.* Географія релігій. – Київ: Артек, 1999. – 504 с. 11. Православ'я в Україні. До 400-річчя з часу відновлення православної ієрархії Київської митрополії Єрусалимським патріархом Феофаном : зб. статей. Київ, 2020. 710 с. 12. Релігія в контексті соціокультурних трансформацій України : колективна монографія / Відп. ред. – д. філос. н. Л. Филипович. – Київ, 2009. 296 с. URL: https://uars.info/index.php/uars/issue/view/2009_50/PDF 13. *Ровенчак І.І.* Географія культури: проблеми теорії, методології та методики дослідження. – Львів: ЛНУ, 2008. – 240 с. 14. Угорсько-українське пограниччя: етнополітичні, мовні та релігійні критерії самоідентифікації населення : монографія / упоряд. : О. Муравський, М. Романюк. Львів, 2020. 348 с. 15. Церква та Інтернет. Документ Папської ради у справах соціальної комунікації / пер. з англ. Н. Р. Гадьо // Наукові записки УКУ. Журналістика. Медіакомунікації. – Львів, 2015. – № 7. – С. 192–207.		
31.	***Тема 16. Культура і релігія та сучасні суспільно-географічні процеси. Напрямки державного регулювання культури. Прикладна культурологія. Управління у сфері культури і релігії. Міжрегіональне культурне співробітництво. Міжнародні організації у сфері культури і релігії. Моделі державно-релігійних відносин*** *(теократія: влада духовенства (Іран, Ватикан), де релігійні закони є державними; сепарація (відокремлення): церква і держава розділені, повна свобода віросповідання (США), релігія – приватна справа; конкордат: формальна угода між державою та церквою, що визначає їхні права та обов'язки*	Лекція Самостійна робота	1. *Бетлій О., Диса К.* Міжкультурний діалог. Т. 1. Ідентичність / під ред. Л. Фінберга. – Київ : Дух і Літера, 2009. – 464 с. 2. *Бліхар В. С.* Державно-церковні відносини як експлікація дихотомії влади та суспільства у європейській філософії : монографія. – Львів : ЛьвДУВС, 2013. – 516 с. 3. *Бучко Ж. Р.* Релігієзнавство: історія і сучасність. – Львів: Світ, 2019. – 312 с. 4. *Жидков М.* Інтернет-ресурси в діяльності релігійних організацій // Політичний менеджмент. – 2009. – № 4. – С. 119–124. URL: https://ipiend.gov.ua/wp-content/uploads/2018/07/zhydkov_internet.pdf 5. *Єленський В. Є.* Релігія після комунізму. Релігійно-соціальні зміни в процесі трансформацій центрально- і східноєвропейських суспільств: фокус на Україні – Київ : НПУ імені М. П. Драгоманова, 2002. – 419 с. 6. *Козловський О. Р.* Релігійна свідомість і релігійні практики населення сучасної України як предмет соціально-філософського аналізу. – Київ : [б.в.], 2007. – 187 с. 7. *Костащук І. І.* Релігійний простір	(2 год.) Опрацювати питання лекції з рекомендованої літератури. (1 год.)	До наступного заняття

	(Італія, Іспанія); державна релігія: одна релігія має переваги, але визнається свобода інших (Велика Британія – Англіканська церква); церква-держава: тісний зв'язок, держава підтримує релігію (Греція, Данія); тоталітарний контроль: держава підпорядковує (або забороняє) релігію (СРСР, рф, Китай). ***Соціальні функції культури і релігії*** *(світоглядна, регулятивна, компенсаторна, комунікативна, інтегруюча/дезінтегруюча, легітимуюча).* ***Свобода совісті та релігійні організації.***		України: суспільно-географічне дослідження. – Чернівці: ЧНУ, 2018. – 512 с. 8. *Кравченко О. В.* Культурна політика України в парадигмах сучасності: теоретико-методологічні аспекти культурологічної інтерпретації : монографія. – Харків : ХДАК, 2011. – 287 с. 9. *Лавриш Ю.* Церква у нових медіях України: проблеми і пріоритети комунікації : монографія. – Львів : Імперіал, 2017. – 156 с. 10. *Лешан В. Ю.* Основи релігієзнавства : підручник. Чернівці : Рута, 2005. 304 с. URL: http://moodle.nati.org.ua/pluginfile.php/14211/mod_resource/content/1/%5BLeshan.pdf 11. *Павлов С. В., Мезенцев К.В., Любіцева О.О.* Географія релігій. – Київ: Артек, 1999. – 504 с. 12. *Петрушкевич М. С.* Релігійна комунікація у контексті масової культури : монографія. – Острог : Вид-во Національного університету «Острозька академія». – 2018. – 408 с. 13. Релігійна свобода. Законодавство України «Про свободу совісті та релігійні організації»: європейські стандарти та українські реалії. Науковий щорічник / За заг. ред. д.філос.н. А. Колодного (гол. ред.)., к.філос.н. М. Бабія, д.філос.н. Л. Филипович. – Київ, 2007. – 147 с. URL: https://ure-online.info/prints/rs/RS_2007_11.pdf 14. Релігія в контексті соціокультурних трансформацій України : колективна монографія / Відп. ред. – д. філос. н. Л. Филипович. – Київ, 2009. 296 с. URL: https://uars.info/index.php/uars/issue/view/2009_50/PDF 15. *Ровенчак І. І.* Географія культури: проблеми теорії, методології та методики дослідження. – Львів: ЛНУ, 2008. – 240 с. 16. *Сіриченко Ю. В.* Моделі взаємодії держави та церкви // Сучасна картина світу: інтеграція наукового та позанаукового знання : зб. наук. праць / УАБС НБУ. – Суми : Мрія-1 ЛТД; УАБС НБУ. – 2004. – Вип. 3. – С. 136–140. URL: http://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/55536 17. *Філоненко Ю. М.* Географія релігій : навч. посіб. – Ніжин : Вид-во НДУ ім. Миколи Гоголя, 2006. – 256 с. 18. *Шевчук Л. Т.* Сакральна географія : навч. посіб. – Львів : Вид. центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2000. – 160 с.		

			19. *Шейко В. М., Богуцький Ю. П.* Формування основ культурології в добу цивілізаційної глобалізації (друга половина XIX – початок XXI ст.) : монографія. – Київ : Генеза, 2005. – 592 с.		
32.	**TED-виступ на тему «Географія культури, географія релігії України» (представлення результатів виконання ІНДЗ).**	Семінарське заняття	1. *Ровенчак І., Котик Л.* Геокультура і геоосвіта України : навч. посіб. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2020. – 164 с. 2. TEDxVinnytsia 2020: coming soon. URL: https://tedxvinnytsia.com. 3. TED. URL: https://www.ted.com.	Підготувати виступ-презентацію ІНДЗ. (2 год.)	
		Самостійна робота		Опрацювати питання семінарського заняття з рекомендованих джерел. (1 год.)	